
**RESULTS OF THE INVENTORY
OF PRACTICES OF THEN BY TÀY, NÙNG AND THÁI ETHNIC GROUPS IN VIỆT NAM,
AND FROM ARCHIVES
OF THE VIETNAMESE INSTITUTE OF MUSICOLOGY IN 2015-2016**

Based on the conclusions of the Deputy Prime Minister Nguyen Thien Nhan at the meeting with leaders of People's Committee of Tuyen Quang province in 2012 and the notice of Office of the Government dated 30th May 2012 regarding to build a national profile of "The Then ritual" (later renamed "*Practices of Then by Tày, Nùng and Thái ethnic groups in Việt Nam*"), the Vietnamese Institute of Musicology (VIM) was assigned to be the host unit in cooperation with other organizations and local places where the *Then* is practiced, to prepare the nomination file for the submission to UNESCO to be in *The representative list of intangible cultural heritage of humanity*.

One of the important contents for building the nomination file is the results of the inventory on the *Then* in 11 provinces, where the heritage is still being practiced, as follows¹:

- Bắc Giang	- Hà Giang	- Quảng Ninh
- Bắc Kạn	- Lai Châu	- Thái Nguyên
- Cao Bằng	- Lạng Sơn	- Tuyên Quang
- Điện Biên	- Lào Cai	

To draw up the inventory effectively, Vietnamese Institute of Musicology has taken some necessary works, including:

- Creating forms for the inventory in localities and in the archives of VIM. These forms were reviewed and consented of the researchers as well as the managers and staffs in The Departments of Culture, Sports and Tourism in 11 localities.

1. List of 11 provinces is arranged alphabetically.

- Co-operating with Department of Cultural Heritage to organize an inventory training course for staffs of 11 provinces on the method and contents of inventory the Then heritage.

All the information and data on inventory results in 11 provinces would be sent to the Inventory Sub-committee of Vietnamese Institute of Musicology to verify, categorize and synthesise.

I. THE CONTENTS OF THE INVENTORY FORMS

There are 10 forms of inventory created (9 forms for the local inventory and 1 form inventory for from the archives at VIM), as follow::

1.1. Form “*Then master*”

This form uses for *Then masters*. Becoming a Then master, he/she often has a destiny of doing Then and has been entrusted by local people. A Then master can sing and play Tinh lute at the same time and is required to understand the regulations of Then rituals.

This form contains personal information of Then master such as name, age, ethnic group, gender, address of residence, tradition of practising Then in family, how long for practising Then, standing at which level (how many time has been upgraded in the Then field); number of disciple, number of adopted-child, capacity to make Tinh lute (if any).

1.2. Form “*Tào master*”

Tào master is a person who has the power of conducting the ritual to upgrade level for Then masters. When a Then master has enough conditions to upgrade his/her level, he/she will invite Tào master in his/her province or other province to conduct a ritual of upgrading level.

This form contains personal information of Tào master as name, age, ethnic group, gender, address of residence, tradition of practising Tào in family, how long for practising Tào, standing at which level in the Tào field, how many rituals of upgrading levels for the Then masters has conducted, how many disciple has been transmitted and number of worship documents (if any)

1.3. Form “*Lục hương (the disciple of Then master)*”

Lục hương is a common word called for disciple of Then master. Particular in Hà Giang province, the disciples of Then master are called as *Báo khóa*.

This form also contains the personal information of *Lục hương* or *Báo khóa* such as name, age, ethnic group, gender, address of residence, occupation, tradition of practising Then in family, how long for studying and practising Then, how many rituals has participated with Then master.

1.4. Form “*Lục liêng (Adopted-child of Then master)*”

People whose illness has been cured by Then master and become the adopted-child of Then master are called as *Lục liêng* in the Tày or Nùng language, and as *Lự liêng* or *Lựk liêng* in Thai language. Besides the Thai people named all the people whose illness has been cured by Then master as *Lác lính*.

This form contains the personal information of *Lục liêng* or *Lự liêng* such as name, age, ethnic group, gender, address of residence, occupation, when become an adopted-child of the Then master, reasons to become an adopted-child of the Then master.

1.5. Form “*Non-professional practitioners of Then singing - Tính lute playing*”

In addition to people involved directly to the Then traditional ritual as mentioned above, people who love and practice Then music also are the subject of the inventory of Then heritage. These people have much contributions in the preservation and the promotion of the artistic values of Then in their communities nowadays. They are considered as *Non-professional practitioners of Then singing Tính lute playing*.

This form is created for the inventory of these people. This form contains their personal information: name, age, ethnic group, gender, address of residence, occupation, how long for practising Then music, name of the Then master who teach them, number of tunes or repertoires of Then be able to sing and play, achievements in festivals (if any).

1.6. Form “*Professional practitioners of Then singing - Tính lute playing*”

This form is created for the inventory of professional practitioners of Then singing - Tính lute playing. This form contains their personal information: name, age, ethnic group, gender, address of residence, address of working place, practise/participate

or not in Then traditional rituals, how long for practising Then music, name of the Then master who teach them, number of tunes or repertoires of Then be able to sing and play, achievements in the national musical festivals (if any).

1.7. Form “*Organizations of Then singing - Tính lute playing in community*”

This form is created for the inventory of organizations of Then singing - Tính lute playing in communities. People who love Then can come there to practice Then music and take part in the preservation of the artistic values of Then heritage. This form contains information about these organizations such as name of organizations (groups, clubs), address, ethnic group, number of participants, time schedules, training results, performances, achievements and evaluations of preservation of Then.

1.8. Form “*Items related to the Then*”

The items related directly to the Then heritage such as musical instruments, costumes, properties, also are inventory subjects. This form contains information such as name of organization or individuals are keeping the items, ethnic group, address, source of items, name and number of item (musical instruments, costumes, properties).

1.9. Form “*Documents related to the Then*”

This form is created for the inventory of documents related to the Then such as books, newspapers, magazines, writing documents. The form contains information of document such as title, author, number of page, place of publication, year of publication, place of storage.

After collecting enough information in the 09 forms as mentioned above, the representatives of 11 provinces have to write a report of inventory on the Then heritage in their provinces in which the summary inventory data has been presented.

1.10. Form for *Inventory on documents related to the Then in the archives at Vietnamese Institute of Musicology*

In addition to the inventory forms implemented by staffs in 11 provinces, Vietnamese Institute of Musicology also created a form for an inventory of audio tapes, videos, and writings related to Then heritage, which is presently preserved in the archives at Vietnamese Institute of Musicology.

II. THE INVENTORY RESULTS

2.1. The inventory results in 11 provinces

The inventory on the Then in 11 provinces was drawn up since 2014, and updated the data in 2015 and the first 3 months of 2016. Base on the local inventory data sent to Vietnamese Institute of Musicology, the sub-committee of inventory of VIM has verified and cut out some information declared wrong or not clear, then summarized and classified them into a table "Summary of inventory data of the Then heritage of Tay, Nung, Thai ethnic group in Vietnam". For duplicate information, for example the same person but was declared in different forms, we would only keep the information in the first declaration form. Due to the limited pages of this book, the form "Adopted-child of Then master" could not be published with the entire data of the inventory but some representative cases for different reasons to become the adopted-child of Then master.

Although Vietnamese Institute of Musicology as well as localities had made great efforts to carry out the inventory work, but there are still problems and inadequacies during the inventory, so the quality of the inventory in few provinces is not effectively as expected. Therefore, the inventory results of the Then heritage presented in this book will only be a basic summary based on local data. Even so, the results still reflect the overall appearance and situation of this heritage in current time.

❖ Form 1: "*Then master*"

* *BẮC GIANG* province:

As reported by Bắc Giang province, the inventory activities were conducted in 6 districts: Tân Yên, Lạng Giang, Lục Ngạn, Lục Nam, Sơn Động and Yên Thế.

The total number of Then masters in this province is 30, including:

- Male: 8 people
- Female: 22 people

- Age:
 - + Under the age of 50: 10 people
 - + Aged from 50-80: 18 people
 - + Over the age of 80: 2 people
- Ethnic groups:
 - + The Tày: 5 people
 - + The Nùng: 23 people
 - + The Kinh: 2 people

Almost Then masters in Bắc Giang were born into families with a tradition of many generations practising as Then masters. They have participated in activities of Then heritage for many years (at least 6 years).

Among 30 Then masters, the most notable person is Mrs Hoàng Thị Khoằm (born in 1925), the Nùng people, living in Ba Lều hamlet, Biền Động commune, Lục Ngạn district. She has been practising as Then master during 53 years and standing at the highest level of Then master. Mrs Chu Thị Tôm (born in 1943) and Mr Lương Văn Nam (born in 1965), the Nùng people, living in Ngoát hamlet, Chiêu Sơn commune, Sơn Động district were born in families with tradition of 13, 14 generations practising as Then masters.

** BẮC KẠN province:*

As reported by Bắc Kạn province, the inventory activities were conducted in 6 districts: Ba Bể, Bạch Thông, Chợ Đồn, Chợ Mới, Na Rì, Pác Nặm and Bắc Kạn city.

The total number of Then masters in this province is 38, including:

- Male: 35 people
- Female: 3 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 8 people
 - + Aged from 50-80: 26 people
 - + Over the age of 80: 3 people
 - + 1 person did not declare the age

- Ethnic groups:
 - + The Tày: 37 people
 - + The Nùng: 1 person

Among 38 Then masters in this province, Mr. Nguyễn Văn Thi (born in 1939), the Tày people in Khau Tổng hamlet, Mai Lạp commune, Chợ Mới district has been practising as Then master during 67 years.

+ Mr Nguyễn Đăng Lưu (born in 1944), the Tày people in Nà Coóc hamlet, Hữu Thác commune, Na Rì district has been standing at the 7th grade of Then master.

+ Mr Ma Văn Khiêm, born in 1967, the Tày people in Chợ Tinh 1 hamlet, Yên Hân commune, Chợ Mới district was born in a family with a tradition of 12 generations practising as Then masters.

** CAO BẰNG province:*

As reported by Cao Bằng province, the inventory activities were conducted in 11 districts: Bảo Lạc, Bảo Lâm, Hạ Lang, Hà Quảng, Hòa An, Nguyên Bình, Phục Hòa, Quảng Uyên, Thạch An, Thông Nông và Trùng Khánh and Cao Bằng city.

The total number of Then masters in this province is 55, including:

- Male: 26 people
- Female: 29 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 12 people
 - + Aged from 50-80: 34 people
 - + Over the age of 80: 5 people
 - + 04 people didn't declare their ages

- Ethnic groups:
 - + The Tày: 52 people
 - + The Nùng: 3 people

Among 55 Then master in this province, Mrs Tô Thị Vũ Vương, born in 1979, the Tày people in Nà Po hamlet, Lang Môn commune, Nguyên Bình district has been standing at the 8th grade of Then master.

+ Mr Hoàng Ích Đôn, born in 1959, the Tày people, in Quảng Uyên district and Mr Nguyễn Nông Châu, born in 1925, the Tày people, in Bản Sàng hamlet, Triệu Âu commune, Phục Hòa district were born into families with a tradition of 6 generations practising as Then masters.

** ĐIỆN BIÊN province:*

As reported by Điện Biên province, the inventory activities were conducted in Mường Lay town and 2 districts: Điện Biên and Mường Chà.

The total number of Then masters in this province is 05, including:

- Male: 3 people

- Female: 2 people

- Age:

+ Under the age of 50: 1 person

+ Aged from 50-80: 4 people

- Ethnic group:

+ The Thái: 5 people

All 5 people have not organized ritual of upgrading level for themselves yet.

** HÀ GIANG province:*

As reported by Hà Giang province, the inventory activities were conducted in Hà Giang city and 3 districts: Bắc Quang, Quang Bình and Vị Xuyên.

The total number of Then masters in this province is 14, including:

- Male: 1 people

- Female: 13 people

- Age:
 - + Under the age of 50: 3 people
 - + Aged from 50-80: 8 people
 - + Over the age of 80: 3 people
- Ethnic groups:
 - + The Tày: 13 people
 - + The Dzao: 1 person

Among 14 Then masters in this province, Mrs Nguyễn Thị Công, born in 1930, the Tày people in Phương Độ commune, Hà Giang city has been working as a Then master during 57 years.

+ Mr Dương Phúc Vân, born in 1942, the Tày people in Quang Minh commune, Bắc Quang district; Mr Hoàng Minh Hiền, born in 1946 and Mr Hoàng Ngọc Thắc, the Tày people in Yên Bình town, Quang Bình district were born in families with a tradition of 9 generations practising as Then masters.

** LAI CHÂU province:*

As reported by Lai Châu province, the inventory activities were conducted in Lai Châu city and 7 districts: Mường Tè, Nậm Nhùn, Phong Thổ, Sìn Hồ, Tam Dương, Tân Uyên and Than Uyên.

The total number of Then masters in this province is 15, including:

- Male: 7 people
- Female: 8 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 1 person
 - + Aged from 50-80: 11 people
 - + Over the age of 80: 3 people
- Ethnic group:
 - + The Thái: 15 people

Among 15 Then masters of this province, Mrs Đèo Thị Tui, born in 1979, the Thái people in Huổi Phặc hamlet, Khổng Lào commune, Phong Thổ district has been working as a Then master during 45 years.

* *LANG SON province:*

As reported by Lạng Sơn province, the inventory activities were conducted in 10 districts: Bắc Sơn, Bình Gia, Cao Lộc, Chi Lăng, Đình Lập, Hữu Lũng, Lộc Bình, Tràng Định, Văn Lãng, Văn Quan and Lạng Sơn city.

The total number of Then masters in this province is 509, including:

- Male: 61 people

- Female: 448 people

- Age:

+ Under the age of 50: 116 people

+ Aged from 50 – 80: 335 people

+ Over the age of 80: 57 people

+ 01 person did not declare the age

- Ethnic groups:

+ The Tày: 198 people

+ The Nùng: 295 people

+ The Cao Lan: 3 people

+ The Sán Chỉ: 2 people

+ The Hoa: 1 person

+ The Kinh: 9 people

+ 1 person didn't declare her/his ethnic group.

Among 509 Then masters in this province, Mrs. Lộc Thị Bằng, born in 1931, the Nùng people in Hữu Lũng district has been working as Then master during 70 years.

+ Mrs Dương Thị Mây, born in 1937, the Tày people in Văn Lãng district and Mrs Nông Thị Sâm, born in 1941, the Nùng people in Lạng Sơn city, have been standing at the 13th grade of Then masters.

+ Mrs Vũ Thị Thanh Sử, born in 1960, the Tày people, in Chi Lăng district was born in a family with a tradition of 13 generations practising as Then masters.

** LÀO CAI province :*

As reported by Lào Cai province, the inventory activities were conducted in 05 districts: Bắc Hà, Bảo Thắng, Bảo Yên, Sa Pa, Văn Bàn and Lào Cai city.

The total number of Then masters in this province is 32, including:

- Male: 15 people
- Female: 17 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 13 people
 - + Aged from 50-80: 18 people
 - + Over the age of 80: 1 people
- Ethnic group:
 - + The Tày: 30 people
 - + 2 people didn't declare their ethnic group

Among 32 Then masters in the province, Mrs Hoàng Thị Nan, born in 1933, the Tày people in Hô Phai hamlet, Làng Giàng commune, Văn Bàn district has been working as Then master during 66 years.

** QUẢNG NINH province:*

As reported by Quảng Ninh province, the inventory activities were conducted in 7 districts: Ba Chẽ, Bình Liêu, Đầm Hà, Đông Triều, Hải Hà, Hoành Bồ and Tiên Yên.

The total number of Then masters in this province is 43, including:

- Male: 5 people
- Female: 38 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 2 people
 - + Aged from 50-80: 35 people
 - + Over the age of 80: 6 people

- Ethnic group:
 - + The Tày: 43 people

Among 43 Then masters in this province:

- + Mrs Vi Thị Mè, born in 1911, the Tày people in Bình Liêu district has been working as a Then master during 70 years.
- + Mrs Hoàng Thị Liên, born in 1950, the Tày people in Bình Liêu district was born in a family with a tradition of 9 generations practising as Then masters.

** THÁI NGUYỄN province:*

As reported by Thái Nguyên province, the inventory activities were conducted in Định Hóa district.

The total number of Then masters in this province is 9, including:

- Male: 9 people
- Age:
 - + Aged from 50-80: 8 people
 - + Over the age of 80: 1 person
- Ethnic group:
 - + The Tày: 9 people

Among 09 Then masters in this province, Mr Ma Ngọc Lanh, born in 1942, the Tày people in Định Hóa district has been working as a Then master during 50 years.

** TUYÊN QUANG province:*

As reported by Tuyên Quang province, the inventory activities were conducted in 06 districts: Chiêm Hóa, Hàm Yên, Lâm Bình, Na Hang, Sơn Dương, Yên Sơn and Tuyên Quang city.

The total number of Then masters in this province is 49, including:

- Male: 36 people
- Female: 13 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 13 people
 - + Aged from 50-80: 25 people
 - + Over the age of 80: 11 people
- Ethnic groups:
 - + The Tày: 47 people
 - + The Nùng: 1 person
 - + The Dzao: 1 person

Among 49 Then masters in this province:

+ Mrs Quan Thị Lữ, born in 1927, in Na Nhoi hamlet, Tân Mỹ commune, Chiêm Hóa district has been working as a Then master during 48 years.

+ Mr Hà Phúc Sông, born in 1962, the Tày people in Trung Quang hamlet, Xuân Quang commune, Chiêm Hóa district was born in a family with a tradition of 11 generations practising as Then masters.

❖ Form 2: “Tào master”

* *BẮC GIANG province:*

The total number of Tào masters in this province is 22 people, including:

- Male: 22 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 5 people
 - + Aged from 50-80: 17 people

- Ethnic groups:
 - + The Tày: 1 person
 - + The Nùng: 21 people

Among 22 Tào masters in this province, Mr Lâm Văn Út, born in 1962, the Nùng people in Sơn Động district is standing at the highest level in comparison with the others Tào masters in Bắc Giang province.

* *BẮC KẠN province:*

The total number of Tào masters in this province is 56 people, including:

- Male: 55 people
- Female: 1 person
- Age:
 - + Under the age of 50: 15 people
 - + Aged from 50-80: 31 people
 - + Over the age of 80: 6 people
- Ethnic groups:
 - + The Tày: 43 people
 - + The Nùng: 12 people
 - + The Dzao: 1 person

Among 56 Tào masters in this province:

+ Mr Trần Trọng Pèng (regional name: Trần Tảo Chấn), born in 1929, the Tày people in Bình Trạch commune, Ba Bể district has been working as a Tào master during 49 years.

+ Mr Nông Xuân Giáp, born in 1959, the Tày people and Mr Nông Văn Đình, born in 1927, the Nùng people in Hảo Nghĩa commune, Na Rì district are standing at the highest level in comparison with the others Tào masters in Bắc Kạn province.

+ Mr Lương Văn Quân, the Tày people in Công Bằng commune, Pác Nặm district was born in a family with a tradition of 14 generations practising as Tào masters.

** CAO BẰNG province:*

As reported by Cao Bằng province, the total number of Tào masters in this province is 69 people. After reviewing this form in Hòa An district, there is no case with full personal and important information. So the sub-committee of inventory decided to remove all cases of Hòa An district. 53 people were selected, including:

- Male: 53 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 12 people
 - + Aged from 50-80: 30 people
 - + Over the age of 80: 11 people
- Ethnic groups:
 - + The Tày: 20 people
 - + The Nùng: 31 people
 - + The Dzao: 2 people

Among 53 Tào masters in this province, 2 Tào masters are standing at the highest levels:

- + Mr Nguyễn Nông Châu, born in 1925, the Tày people in Bản Co hamlet, Triệu Âu commune, Phục Hòa district is standing at Đại nguyên sĩ level.
- + Mr Đinh Văn Bông, born in 1961, the Nùng people in Bó Luông hamlet, Hồng Định commune, Quảng Uyên district is standing at Thượng tướng level.

** ĐIỆN BIÊN province:*

There are not Tào masters in Điện Biên province.

** HÀ GIANG province:*

The total number of Tào masters in this province is 04 people. But there are 3 people who are practising as both Tào and Then master and declared their information in form 1. According to the criteria given above, there is only 1 person with information in Hà Giang province as below:

- Gender: Male
- Age: under the age of 50
- Ethnic group: the Tày

* *LAI CHÂU province:*

There are not Tào masters in Lai Châu province

* *LANG SON province:*

The total number of Tào masters in this province is 39 people, including:

- Male: 39 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 6 people
 - + Aged from 50-80: 32 people
 - + Over the age of 80: 1 person
- Ethnic groups:
 - + The Tày: 8 people
 - + The Nùng: 31 people

Among 39 Tào masters in this province:

+ Mr Nguyễn Văn Tạng (regional name: Pháp Sơn), born in 1973, the Tày people in Bắc Sơn district was born in a family with a tradition of 11 generations practising as Tào masters.

+ Mr Hoàng Văn Trung, born in 1930, the Tày people in Bình Gia district has been working as a Tào master during 62 years.

* *LÀO CAI province:*

The total number of Tào masters in this province is 04 people, including:

- Male: 04 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 1 person
 - + Aged from 50-80: 2 people
 - + Over the age of 80: 1 person
- Ethnic group:
 - + The Tày: 4 people

Among 04 Tào masters in this province, Mr Hoàng Văn Lương, born in 1943, the Tày people in hamlet No 9, Hòa Mạc commune, Văn Bàn district has been working as a Tào master during 43 years.

* *QUẢNG NINH province:*

The total number of Tào masters in this province is 15 people, including:

- Male: 15 people
- Age:
 - + Aged from 50-80: 12 people
 - + Over the age of 80: 3 people
- Ethnic group:
 - + The Tày: 15 people

Among 15 Tào masters in this province, Mr Trần Đức Xuân, born in 1935, the Tày people in Bình Liêu town, Bình Liêu district was born in a family with a tradition of 5 generations practising as Tào masters; he also has been working as a Tào master during 66 years.

** THÁI NGUYỄN province:*

The total number of Tào masters in this province is 03 people, including:

- Male: 02 people
- 1 person didn't fill in the gender column.
- Age:
 - + Aged from 50-80: 3 people
- Ethnic group:
 - + The Tày: 2 people
 - + 1 person didn't fill in the ethnic group

** TUYÊN QUANG province:*

The total number of Tào masters in this province is 114 people, including:

- Male: 111 people
- Female: 2 people
- 01 person didn't fill in the gender column.
- Age:
 - + Under the age of 50: 21 people
 - + Aged from 50-80: 78 people
 - + Over the age of 80: 15 people
- Ethnic groups:
 - + The Tày: 111 people
 - + The Nùng: 3 people

Among 114 Tào masters in this province, Mr Nông Văn Sam, born in 1918, the Tày people in Phù Lưu commune, Hàm Yên district has been working as a Tào master during 73 years.

❖ **Form 3: “*Lục hương (Disciple of Then master)*”**

* *BẮC GIANG* province:

The total number of disciples of Then masters in Bắc Giang province is 10 people, including:

- Male: 5 people
- Female: 5 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 9 people
 - + Age from 50-80 : 1 person
- Ethnic groups:
 - + The Tày: 2 people
 - + The Nùng: 8 people

* *BẮC KẠN* province:

The total number of disciples of Then masters in Bắc Kạn province is 22 people, including:

- Male: 21 people
- Female: 1 person
- Age:
 - + Under the age of 50: 14 people
 - + Age from 50-80 : 7 people
 - + Over the age of 80: 1 person
- Ethnic groups:
 - + The Tày: 14 people
 - + The Nùng: 8 people

* *CAO BẰNG province:*

The total number of disciples of Then masters in Cao Bằng province is 26 people, including:

- Male: 21 people
- Female: 5 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 4 people
 - + Age from 50-80 : 14 people
 - + 8 people didn't declare their ages.
- Ethnic groups:
 - + The Tày: 20 people
 - + The Nùng: 3 people
 - + 3 people didn't declare their ethnic groups

* *ĐIỆN BIÊN province:*

The total number of disciples of Then masters in Điện Biên province is 10 people, including:

- Male: 7 people
- Female: 3 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 7 people
 - + Age from 50-80: 3 people
- Ethnic groups:
 - + The Thái: 9 people
 - + The Nùng: 1 person

** HÀ GIANG province:*

The total number of disciples of Then masters in Hà Giang province is 05 people, including:

- Male: 05 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 4 people
 - + Age from 50-80: 1 person
- Ethnic group:
 - + The Tày: 5 people

These disciples were born in a family with a tradition of many generations practising as Then masters.

** LAI CHÂU province:*

The total number of disciples of Then masters in Lai Châu province is 10 people, including:

- Male: 1 person
- Female: 9 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 3 people
 - + Age from 50-80: 7 people
- Ethnic group:
 - + The Thái: 10 people

** LANG SON province:*

The total number of disciples of Then masters in Lạng Sơn province is 08 people, including:

- Male: 2 people
- Female: 6 people

- Age:
 - + Under the age of 50: 4 people
 - + Age from 50-80 : 4 people
- Ethnic groups:
 - + The Tày: 5 people
 - + The Nùng: 3 people

** LÀO CAI province:*

As reported by Lào Cai province, total number of disciples of Then masters in this province is 30; 06 people didn't fill enough necessary information, so only 24 people were chosen, including:

- Male: 12 people
- Female: 12 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 6 people
 - + Age from 50-80: 14 people
 - + Over the age of 80: 4 people
- Ethnic group:
 - + The Tày: 24 people

Among these disciples, Mrs Lu Thị Ngay, born in 1954, the Tày people in Ngẫu 1 hamlet, Võ Lao commune, Văn Bàn district who has been learning and participating in hundreds rituals with her Then master during 30 years.

** QUẢNG NINH province:*

As reported by Quảng Ninh province, total number of disciples of Then masters in this province is 52, only 11 people were chosen in this book with full information, including:

- Female: 11 people

- Age:
 - + Age from 50-80: 10 people
 - + Over the age of 80: 1 person
- Ethnic group:
 - + The Tày: 11 people

* *THÁI NGUYỄN province:*

The total number of disciples of Then masters in Thái Nguyên province is 10 people, including:

- Male: 10 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 2 people
 - + Age from 50-80 : 8 people
- Ethnic group:
 - + The Tày: 10 people

All these disciples in Thái Nguyên province were born in a family with a tradition of many generations practising as Then masters.

* *TUYÊN QUANG province:*

The total number of disciples of Then masters in Tuyên Quang province is 52 people, including:

- Male: 29 people
- Female: 23 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 35 people
 - + Age from 50-80 : 16 people
 - + 1 person didn't declare her/his age
- Ethnic groups:
 - + The Tày: 51 people
 - + The Dzao: 1 person

❖ **Form 4: “Lục liêng (Adopted-child of Then master)”**

* *BẮC GIANG province:*

As reported by Bắc Giang province, the total number of adopted-children of Then masters is 84 people, but only 46 people were chosen to present in this book:

- Male: 22 people
- Female: 24 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 38 people
 - + Aged from 50-80: 8 people
- Ethnic groups:
 - + The Tày: 7 people
 - + The Nùng: 38 people
 - + The Kinh: 1 person

They become adopted-children of Then masters because their destiny and sickness were cured by Then masters.

* *BẮC KẠN province:*

The total number of adopted-children of Then masters in Bắc Kạn province is 37 people, including:

- Male: 25 people
- Female: 12 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 29 people
 - + Aged from 50-80: 1 person
 - + 7 people didn't declare their ages

- Ethnic groups:
 - + The Tày: 25 people
 - + The Nùng: 12 people

They become adopted-children of Then masters because their destiny and sickness were cured by Then masters.

** CAO BẮNG province:*

The total number of adopted-children of Then masters in Cao Bằng province is 10 people, including:

- Male: 6 people
- Female: 4 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 5 người
 - + Aged from 50-80: 3 people
 - + 2 people didn't declare their ages
- Ethnic groups:
 - + The Tày: 9 people
 - + The Nùng: 1 person

They are adopted-children of Then masters because they feel relieved and avoid bad lucks.

** ĐIỆN BIÊN province:*

As reported by Điện Biên province, the total number of adopted-children of Then masters is 184 people, but only 37 people were chosen to present in this book:

- Male: 19 people
- Female: 18 people

- Age:
 - + Under the age of 50: 18 people
 - + Aged from 50-80: 15 people
 - + Over the age of 80: 4 people
- Ethnic groups:
 - + The Thái: 35 people
 - + The Kinh: 2 people

They are adopted-children of Then masters because of his/her sickness cured and praying to have babies.

* *HÀ GIANG province:*

As well as Điện Biên province, due to the limited of pages, only 30/74 adopted – child of Then master are selected, including:

- Male: 14 people
- Female: 16 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 26 people
 - + Aged from 50-80: 4 people
- Ethnic groups:
 - + The Tày: 27 people
 - + The Dzao: 3 people

They are adopted-children of Then masters because of his/her sickness cured and praying for peace in his/her mind and praying for long life.

* *LAI CHÂU province:*

In Lai Châu province, people who has been cured by Then masters were divided into 2 groups. The first group is called *Lư liệt* including sick people who are treated by Then masters and then give back their cloth in Then master's house - a symbol object for accepting to become an adopted-child of the Then master. The second group is called *Lác lính* including sick people

who are treated by Then master. The total numbers of these people in the province is 240 people, but only 60 people were chosen for this book, including:

- Male: 33 people
- Female: 22 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 38 people
 - + Aged from 50-80: 21 people
 - + Over the age of 80: 1 person
- Ethnic group:
 - + The Thái: 60 people

** LANG SON province:*

The total number of adopted-children of Then masters in the province is 2156 people. 212 people among those were chosen for this book, including:

- Male: 123 people
- Female: 89 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 197 people
 - + Aged from 50-80: 12 people
 - + 3 people didn't declare their age
- Ethnic groups:
 - + The Tày: 95 people
 - + The Nùng: 95 people
 - + The Cao Lan: 1 person
 - + The Kinh: 21 people

They are adopted-children of Then masters because of their fate, sickness cured and praying to have babies.

** LÀO CAI province:*

The total number of adopted-children of Then master in the province is 106 people, 23 people who have full enough information were chosen for this book, including:

- Male: 16 people
- Female: 7 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 17 people
 - + Aged from 50-80: 6 people
- Ethnic group:
 - + The Tày: 23 people

They are adopted-children of Then masters because of their sickness cured and zodiac matchmaking with their Then master.

** QUẢNG NINH province:*

The total number of adopted-children of Then master in the province is 30 people, 18 people have declared in form 1 and 12 people were chosen for this form, including:

- Male: 11 people
- Female: 1 person
- Age:
 - + Under the age of 50: 12 people
- Ethnic groups:
 - + The Tày: 11 people
 - + The Kinh: 1 person

They are adopted-children of Then masters because of their sickness cured.

* *THÁI NGUYÊN province:*

The total number of adopted-children of Then masters in the province is 14 people, including:

- Male: 6 people
- Female: 8 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 14 people
- Ethnic group:
 - + The Tày: 14 people

They are adopted-children of Then masters because Then masters have cured their sickness.

* *TUYÊN QUANG province:*

Due to the limited pages in this book, the total number of adopted-children of Then masters in the province is 29/87 people, including:

- Male: 17 people
- Female: 12 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 23 people
 - + Aged from 50-80: 6 people
- Ethnic group:
 - + The Tày: 29 people

They are adopted-children of Then masters because of their sickness cured sickness, praying for love or for having babies.

❖ **Form 5: “Non-professional practitioners of Then singing - Tính lute playing”:**

* *BẮC GIANG province:*

The total number of non-professional practitioners of Then singing - Tính lute playing in the province is 50 people, including:

- Male: 5 people
- Female: 45 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 16 people
 - + Aged from 50-80: 33 people
 - + Over the age of 80: 1 person
- Ethnic groups:
 - + The Tày: 22 people
 - + The Nùng: 25 people
 - + The Kinh: 2 people
 - + The Cao Lan: 1 person

They sing Then songs composed on ancient Then materials or new Then songs.

* *BẮC KẠN province:*

The total number of non-professional practitioners of Then singing - Tính lute playing in the province is 144 people, including:

- Male: 90 people
- Female: 54 people

- Age:
 - + Under the age of 50: 82 people
 - + Aged from 50-80: 55 people
 - + 7 person didn't declare their age.
- Ethnic groups:
 - + The Tày: 140 people
 - + The Dzao: 2 people
 - + The Kinh: 1 person
 - + The Sán chỉ: 1 person

These people learned to sing Then and play Tinh lute by themselves or from their grandparents and parents. Some people learned to sing ancient tunes of Then from Then masters in their province.

** CAO BẮNG province:*

The total number of non-professional practitioners of Then singing - Tinh lute playing in the province is 852 people. 258 people among those who have full enough information, were chosen to present in this book, including:

- Male: 82 people
- Female: 176 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 86 people
 - + Aged form 50-80 tuổi: 172 people
- Ethnic groups:
 - + The Tày: 208 people
 - + The Nùng: 39 people
 - + The Dzao: 6 people
 - + The Hmông: 2 people
 - + The Kinh: 2 people
 - + 1 person didn't declare his/her ethnicity

These people learn to sing Then and play Tinh lute by themselves or from their grandparents and parents.

** ĐIỆN BIÊN province:*

The total number of non-professional practitioners of Then singing Tinh lute playing in the province is 04 people, including:

- Male: 3 people
- Female: 1 person
- Age:
 - + Under the age of 50: 1 person
 - + Aged from 50-80: 3 people
- Ethnic group:
 - + The Thái: 4 people

These people learned to sing Then and play Tinh lute by themselves or from their grandparents and parents. Among these people, Mr Hoàng Thím and Mr Mào Văn Ét were awarded the title “Eminent Artist in 2015”

** HÀ GIANG province:*

The total number of non-professional practitioners of Then singing Tinh lute playing in the province is 177 people. But many people have declared in form 1, so only 156 people were chosen in this form, including:

- Male: 65 people
- Female: 91 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 77 people
 - + Aged from 50-80: 76 people
 - + Over the age of 80: 1 person
 - + 2 people declared their age
- Ethnic group:
 - + The Tày: 156 people

** LAI CHÂU province:*

The total number of non-professional practitioners of Then singing - Tính lute playing in the province is 52 people, but only 34 people who have full enough information were chosen for this book, including:

- Male: 15 people
- Female: 19 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 11 people
 - + Aged from 50-80: 15 people
 - + Over the age of 80: 4 people
 - + 4 people didn't declared their age
- Ethnic group:
 - + The Thái: 34 people

They usually sing Then songs composed on ancient Then materials or new Then songs.

** LANG SON province:*

The total number of non-professional practitioners of Then singing - Tính lute playing in the province is 1045 people, but only 774 people who have full enough information were chosen to present in this book, including:

- Male: 104 people
- Female: 670 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 298 people
 - + Aged form 50-80: 476 people
- Ethnic groups:
 - + The Tày: 472 people
 - + The Nùng: 265 people
 - + The Dzao: 4 people
 - + The Kinh: 32 people
 - + 1 people didn't declare the ethnic group

** LÀO CAI province:*

The total number of non-professional practitioners of Then singing Tính lute playing in the province is 55 people. 40 people among those who have full enough information were chosen for this book, including:

- Male: 17 people
- Female: 23 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 6 people
 - + Aged form 50-80: 31 people
 - + Over the age of 80: 2 people
 - + 1 person didn't declare his/her age
- Ethnic group:
 - + The Tày: 40 people

They usually sing Then songs composed on ancient Then materials or new Then songs.

** QUẢNG NINH province:*

The total number of non-professional practitioners of Then singing Tính lute playing in the province is 106 people. But only 31 people who have full enough information were chosen for this book, including:

- Male: 10 people
- Female: 21 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 16 people
 - + Aged form 50-80: 14 people
 - + Over the age of 80: 1 person
- Ethnic group:
 - + The Tày: 31 people

They sing Then songs composed on ancient Then materials or new Then songs.

** THÁI NGUYỄN province:*

The total number of non-professional practitioners of Then singing Tính lute playing in the province is 32 people, including:

- Male: 12 people
- Female: 20 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 23 people
 - + Aged from 50-80: 9 people
- Ethnic groups:
 - + The Tày: 30 people
 - + The Kinh: 2 people

** TUYÊN QUANG province:*

The total number of non-professional practitioners of Then singing Tính lute playing in the province is 394 people. 327 people among those who have full enough information were chosen for this book, including:

- Male: 111 people
- Female: 216 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 202 people
 - + Aged form 50-80: 124 people
 - + Over the age of 80: 1 person
- Ethnic groups:
 - + The Tày: 320 people
 - + The Nùng: 3 people
 - + The Dzao: 4 people

They sing Then songs composed on ancient Then materials or new popular Then songs such as: Then ritual, Then Tàng nặm, Then Tàng bóc.

❖ **Form 6: “Professional practitioners of Then singing - Tinh lute playing”**

* *BẮC GIANG province:*

There aren't professional practitioners of Then singing - Tinh lute playing in Bắc Giang province.

* *BẮC KẠN province:*

The total number of professional practitioners of Then singing and Tinh lute playing in the province is 11 people, 09 people have full enough information were chosen for this book, including:

- Male: 3 people
- Female: 6 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 8 people
 - + 1 person didn't declare his/her age
- Ethnic groups:
 - + The Tày: 6 people
 - + The Nùng: 1 person
 - + The Dzao: 2 people

They can sing popular Then songs such as: Then ancient tunes, Then Tàng nặm and Then songs composed on original Then materials.

* *CAO BẮNG province:*

The total number of professional practitioners of Then singing and Tinh lute playing in the province is 55 people, including:

- Male: 14 people
- Female: 41 people

- Age:
 - + Under the age of 50: 44 people
 - + Aged from 50-80: 11 people
- Ethnic groups:
 - + The Tày: 46 people
 - + The Nùng: 3 people
 - + The Kinh: 4 people
 - + 2 people didn't declare their ethnic groups

They can sing Then tunes of the East region and Then tunes of the West region in Cao Bằng province .

** ĐIỆN BIÊN province:*

There aren't professional practitioners of Then singing – Tinh lute playing in Điện Biên province.

** HÀ GIANG province:*

There aren't professional practitioners of Then singing – Tinh lute playing in Hà Giang province.

** LAI CHÂU province:*

The total number of professional practitioners of Then singing and Tinh lute playing in the province is 02 people, including:

- Male: 2 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 1 person
 - + Aged from 50-80: 1 person

- Ethnic group:
 - + The Thái: 2 people

They can sing new songs based on Then tunes such as: *Then họa vui (Joyful Then)*, *Mời Then xuống trần (Inviting Then from heaven visit the Earth)*, *Tiến Then lên trời (Good bye Then coming back to the heaven)*

** LANG SON province:*

The total number of professional practitioners of Then singing and Tính lute playing in the province is 04 people, including:

- Male: 2 people
- Female: 2 people
- Age:
 - + Under the age of 50: 1 person
 - + Aged from 50-80: 3 people
- Ethnic groups:
 - + The Nùng: 3 people
 - + The Sán chỉ: 1 person

They can sing some Then tunes: Then Tàng bóc, Then Tàng nặm, Then tunes of Lạng Sơn province, Cao Bằng province, Bắc Kạn province and Tuyên Quang province.

** LÀO CAI province:*

As reported by Lào Cai province, there are 3 professional practitioners of Then singing and Tính lute playing in the province. Among 3 people, 2 people were declared in the form 1, 01 person retired and didn't participated anymore in Then activities as a professional practitioner. So we don't choose this case to be in this book.

* *QUẢNG NINH province:*

There is one professional practitioners of Then singing and Tinh lute playing in the province:

- Male: 1 person

- Age:

+ Under the age of 50: 1 person

- Ethnic group:

+ The Tày: 1 person

He can sing Then ancient tunes, Then song composed on Then ancient tunes, Then tune in Northern mountainous region.

* *THÁI NGUYÊN province:*

As reported by Thái Nguyên province, there is one professional practitioners of Then singing and Tinh lute playing in the province. Nowadays, she retired, didn't participate in Then activities as a professional practitioner. So we don't choose this case to print in this book.

* *TUYÊN QUANG province:*

The total number of professional practitioners of Then singing and Tinh lute playing in the province is 17 people, but only 03 people who have full enough information were chosen for this book, including:

- Male: 2 people

- Female: 1 person

- Age:

+ Under the age of 50: 1 person

+ Aged from 50-80: 2 people

- Ethnic group:

+ The Tày: 3 people

They can sing Then tunes in Tuyên Quang province

❖ **Form 7: “Organizations of Then singing – Tính lute playing in community”**

In fact, there are diverse forms of the organizations of Then singing - Tính lute playing. People in the same family or people who have same hobbies gather into a group or a club to practice Then art. Some organizations in localities have been exclusively established for the Then art. They are clubs or groups “Singing and playing folk songs” and Then art is one of many genres of folk song here. These cases still are chosen in this book.

Inventory data are summarized as follow:

** Bắc Giang province:*

- Total number of organizations (groups or clubs): 7
- Total number of participants: 124 people
- 2 clubs in Lục Nam district have fix timetable and 5 clubs in Sơn Động and Yên Thế districts don't have fix timetable to practice Then art.

** Bắc Kạn province:*

- Total number of organizations (groups or clubs): 10
- Total number of participants: 115 people
- 1 club in Chợ Đồn district has fix timetable and 09 clubs don't have fix timetable to practice Then art.

** Cao Bằng province:*

- Total number of organizations (groups or clubs): 15
- Total number of participants: 192 people
- 3 clubs in Thạch An and Hà Quảng districts don't have fix timetable. 12 clubs have fix timetable (1time/month); particular 1 club in Thạch An province have 3 times/month to practise Then art.

** Điện Biên province:*

- Total number of organization: 1
- Total number of participants: 30 people
- 1 club has fix timetable (1-2 times/month) to practice Then art.

** Hà Giang province:*

- Total number of organizations (groups or clubs): 2
- Total number of participants: 23 people
- 2 clubs don't have fix timetable to practice Then art.

** Lai Châu province:*

- Total number of organizations (groups or clubs): 3
- Total number of participants: 38 people
- 1 club has fix timetable and 2 clubs don't have fix timetable to practice Then art.

** Lạng Sơn province:*

- Total number of organizations (groups or clubs): 50
- Total number of participants: 921 people
- 2 clubs in Văn Lãng district have fix timetable (2 times/week) and 1 club in Lạng Sơn province has 3 times/week; 47 clubs don't have fix timetable to practice Then art.

** Lào Cai province:*

- Total number of organizations (groups or clubs): 6
- Total number of participants: 113 people
- 6 clubs don't have fix timetable to practice Then art.

* *Quảng Ninh province:*

- Total number of organizations (groups or clubs): 7
- Total number of participants: 114 people
- 7 clubs don't have fix timetable to practice Then art.

* *Thái Nguyên province:*

- Total number of organizations (groups or clubs): 10
- Total number of participants: 178 people
- 10 clubs don't have fix timetable to practice Then art.

* *Tuyên Quang province:*

- Total number of organizations (groups or clubs): 16
- Total number of participants: 248 people
- 11 clubs have fix timetable and 05 clubs don't have fix timetable to practice Then art.

❖ **Form 8: “Items related to the Then heritage”**

The items related directly to the Then heritage such as musical instruments (Tính lute, bells, gongs), costumes (clothes, hats), properties (paper fans, sticks and ritual items) , which are being inventorying.

The data are summarized as follows:

* <i>Bắc Giang province:</i>	402 items
* <i>Bắc Kạn province:</i>	851 items
* <i>Cao Bằng province:</i>	1 048 items
* <i>Điện Biên province:</i>	92 items
* <i>Hà Giang province:</i>	420 items
* <i>Lai Châu province:</i>	326 items
* <i>Lạng Sơn province:</i>	7 610 items
* <i>Lào Cai province:</i>	280 items
* <i>Quảng Ninh province:</i>	503 items
* <i>Thái Nguyên province:</i>	36 items
* <i>Tuyên Quang province:</i>	1 260 items

❖ **Form 9: “ Documents related to the Then heritage”:**

The inventory data of Then documents such as books, newspapers, magazines, writing documents were summarized as follows:

* <i>Bắc Giang province:</i>	8 documents
* <i>Bắc Kạn province:</i>	27 documents
* <i>Cao Bằng province:</i>	41 documents including: 06 documents in Tày-Chinese scripts and 2 documents in Tày language
* <i>Điện Biên province:</i>	none
* <i>Hà Giang province:</i>	21 documents including: 08 documents in Tày-Chinese scripts
* <i>Lai Châu province:</i>	6 documents
* <i>Lạng Sơn province:</i>	31 documents
* <i>Lào Cai province:</i>	1 document
* <i>Quảng Ninh province:</i>	6 documents
* <i>Thái Nguyên province:</i>	11 documents
* <i>Tuyên Quang province:</i>	19 documents

2.2. The inventory results at the archives of the Vietnamese Institute of Musicology:

Documents related to the Then heritage archive at Vietnamese Institute of Musicology were summarized in form10 as follow:

❖ *“Audio records collected in fieldworks”:*

Vietnamese Institute of Musicology presently conserve 45 cassettes collected and recorded in 1961, 1997 and 1999.

❖ *“Video tapes collected in fieldworks”:*

There are 171 video tapes related to the Then heritage collected and recorded in 1989, 1999, 2005, 2006, 2009, 2011, 2012, 2013 at the archives of Vietnamese Institute of Musicology.

❖ *“Published records”:*

There are 9 VCDs and 07 CDs related to the Then including 31 repertoires, published by Vietnamese Institute of Musicology.

❖ *“Photos”:*

Up to now, Vietnamese Institute of Musicology has over 912 photos related to activities of the Then in Lạng Sơn, Bắc Kạn, Cao Bằng, taken in 1999 and 2003.

❖ *“Writing documents”:*

There are 51 typing documents and 17 books published in 1978, 1992, 1996, 1999, 2000, 2004, 2006, 2013, 2014, 2015 related to the Then at the archives of Vietnamese Institute of Musicology

❖ *“Articles on magazines and newspapers”:*

There are 18 articles related to Then heritage on magazines and newspapers at the archives of Vietnamese Institute of Musicology.

SOME COMMENTS

Based on the inventory data implemented by 11 provinces, we would like to give some comments as followed:

Inventory is a hard work that requires staffs to be careful in process of classifying data for getting an accurate data, reflecting correctly the current situation of Then heritage in localities. However, after reviewing all the inventory information, we find that there are some provinces seem not aware of the important and significance of the inventory and the last data results of the forms are not full enough information.

Although there are still some problems during the inventory process, but the effort of the inventory work in 11 provinces is respected. The inventory data in this book will be a basic value information to get an overview of quantities on the current situation of the Then heritage as followed:

** Concerning the Then masters:*

According to the collected data, the total number of Then masters in 11 provinces is 799 people and there are 509 people in Lạng Sơn province, account for 64%.

About gender, it can see that male account for about 27% (216/799 people), and female account for 73% (583/799 people).

People under the age of 50 account for 23% (179/799 people), aged from 50-80 account for about 66% (522/799 people), over the age of 80 account for about 11% (92/799 people) (there are 06 people who didn't declare their age).

** Concerning the Tào masters:*

There are not any Tào masters in Điện Biên and Lai Châu. The total number of Tào masters in 9 provinces is 307 people and there are 114 people in Tuyên Quang that male account for over 99% (302/307 people), and female account under 1% (03/307 people), 2 people didn't fill in the gender column.

People under the age of 50 account for 19% (61/307 people), aged from 50-80 account for about 67% (205/307 people), over the age of 80 account for about 12% (37/307 people) (there are 4 people who didn't declare their age).

*** Concerning *Lục hương (Disciples of Then masters):***

According to the collected data, the total number of *Lục hương* in 11 provinces is 188 people.

About gender, it can see that male account for about 59% (111/188 people), and female account for 40% (75/188 people), 2 people didn't declare their gender.

People under the age of 50 account for 49% (88/188 people), aged from 50-80 account for about 46% (85/188 people), over the age of 80 account for about 3% (06/188 people) (there are 09 people who didn't declare their age).

*** Concerning *Lục liêng (Adopted-child of Then masters):***

According to the collected data, the total number of *Lục liêng* in 11 provinces is 3,036 people. Among those 510 people were chosen to present in this book.

About gender, it can see that male account for about 60% (289/510 people), and female account for 39% (215/510 people), (there are 6 people who didn't declare their gender).

People under the age of 50 account for 84% (417/510 people), aged from 50-80 account for about 15% (76/510 people), over the age of 80 account for about 1% (5/510 people) (there are 12 people who didn't declare their age).

*** Concerning the *Non-professional practitioners of Then singing - Tính lute playing:***

According to the collected data, the total number of the *Non-professional practitioners of Then singing – Tính lute player* in 11 provinces is 1850 people, including:

Men account for about 28% (514/1850 people), and women account for 72% (1349/1850 people).

People under the age of 50 account for 44% (818/1850 people), aged from 50-80 account for about 54% (1008/1850 people), over the age of 80 account for about 1% (10/1850 people) (there are 14 people who didn't declare their age).

*** Concerning the *Professional practitioners of Then singing - Tính lute playing:***

Bắc Giang, Điện Biên and Hà Giang provinces didn't declare this form. Thái Nguyên and Lào Cai had inventoried for this form, but some cases were declared in the form 1 or some people retired and don't have activities as professional practitioners.

According to the collected data, the total number of the professional practitioners of Then singing - Tính lute playing in 06 provinces is 110 people. But there are only 74 people without duplicate declaration with other forms.

About gender, male account for about 35% (24/74 people), and female account for 65% (50/74 people).

People under the age of 50 account for 73% (56/74 people), aged from 50-80 account for about 25% (17/77 people), (there is 1 person who didn't declare his/her age).

**** Concerning "Organizations of Then singing - Tính lute playing in community":***

According to the collected data, there are 127 groups, clubs that are practising Then arts, including 2096 people.

**** Concerning Documents related to the Then heritage:***

Điện Biên province didn't declare this form. There are 171 documents in 10 provinces, including published books, ancient documents and writing documents of Then masters.

**** Concerning Items related to the Then heritage:***

The inventory items mostly are properties (paper fans, costumes, ritual special items for Then masters) and musical instruments using in Then rituals (Tính lute, bells, gongs). The total number of items related to the Then heritage in 11 provinces is 12, 828 items. Lạng Sơn province is where kept mostly items (7610/12828 items, account for 59%).

With priority to inventory information, we hope that this is a valuable document for respecting, evaluating and finding a good orientation in the preservation and development of Then heritage of the Tày, Nùng, Thái in Viet Nam.

SUB-COMMITTEE OF INVENTORY OF THE THEN HERITAGE
OF VIETNAMESE INSTITUTE OF MUSICOLOGY

KIỂM KÊ DI SẢN THEN TÀY, NÙNG, THÁI VIỆT NAM 2016

*INVENTORY OF PRACTICES OF THEN BY TÀY, NÙNG AND THÁI ETHNIC GROUPS IN VIỆT NAM
IN 2016*

Chi đạo thực hiện:

BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH - ỦY BAN NHÂN DÂN TỈNH TUYỀN QUANG

Tổ chức thực hiện:

VIỆN ÂM NHẠC - CỤC DI SẢN VĂN HÓA
SỞ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH 11 TỈNH:
Bắc Giang - Bắc Kạn - Cao Bằng - Điện Biên - Hà Giang - Lai Châu -
Lạng Sơn - Lào Cai - Quảng Ninh - Thái Nguyên - Tuyên Quang

Implementing direction:

MINISTRY OF CULTURE, SPORTS AND TOURISM - PEOPLE'S COMMITTEE OF TUYỀN QUANG

Implementing organizations:

VIETNAMESE INSTITUTE OF MUSICOLOGY - DEPARTMENT OF CULTURAL HERITAGE
DEPARTMENTS OF CULTURE, SPORTS AND TOURISM OF 11 PROVINCES:
Bắc Giang - Bắc Kạn - Cao Bằng - Điện Biên - Hà Giang - Lai Châu -
Lạng Sơn - Lào Cai - Quảng Ninh - Thái Nguyên - Tuyên Quang

**BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH
HỌC VIỆN ÂM NHẠC QUỐC GIA VIỆT NAM**

*

VIỆN ÂM NHẠC

**KIỂM KÊ DI SẢN
THỰC HÀNH THEN CỦA NGƯỜI
TÀY, NÙNG, THÁI Ở VIỆT NAM
2016**

NHÀ XUẤT BẢN THANH NIÊN
HÀ NỘI – 2016

*

VIETNAMESE INSTITUTE OF MUSICOLOGY

INVENTORY OF PRACTICES OF THEN BY
TAY, NUNG AND THAI ETHNIC GROUPS
IN VIET NAM
2016

THANH NIÊN PUBLISHING HOUSE

HANOI - 2016

BÁO CÁO KẾT QUẢ KIỂM KÊ DI SẢN THEN TÀY, NÙNG, THÁI VIỆT NAM

Căn cứ vào kết luận của Phó Thủ tướng Chính phủ Nguyễn Thiện Nhân tại buổi làm việc với tỉnh Tuyên Quang vào năm 2012 và thông báo của Văn phòng Chính phủ ngày 30/5/2012 về việc lập hồ sơ quốc gia “Nghĩ lễ Then” (sau đổi tên là “Then Tày, Nùng, Thái Việt Nam”), Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch đã giao trọng trách cho Viện Âm nhạc là đơn vị chủ trì, phối hợp cùng các cơ quan chức năng, các địa phương có di sản Then tổ chức xây dựng Hồ sơ quốc gia *Then Tày, Nùng, Thái Việt Nam* để trình UNESCO ghi danh vào Danh sách Di sản văn hóa phi vật thể đại diện của nhân loại.

Một trong những mảng nội dung quan trọng, cần thiết cho việc xây dựng hồ sơ chính là kết quả kiểm kê Di sản Then của người Tày, Nùng, Thái tại 11 tỉnh có di sản, đó là¹:

- Bắc Giang	- Hà Giang	- Quảng Ninh
- Bắc Kạn	- Lai Châu	- Thái Nguyên
- Cao Bằng	- Lạng Sơn	- Tuyên Quang
- Điện Biên	- Lào Cai	

Để tiến hành công tác kiểm kê một cách có hiệu quả, Viện Âm nhạc đã thực hiện các công việc chuẩn bị cần thiết, bao gồm:

1. Danh sách các tỉnh được xếp theo thứ tự ABC.

- Xây dựng Bộ mẫu biểu kiểm kê di sản Then với sự thẩm định và đồng thuận của các nhà khoa học, các nhà quản lý văn hóa, các cán bộ nghiệp vụ văn hóa tại các địa phương và cộng đồng.

- Phối hợp với Cục Di sản Văn hóa tổ chức tập huấn cho cán bộ nghiệp vụ của các tỉnh về nội dung cũng như phương cách kiểm kê di sản Then tại địa phương.

Toàn bộ số liệu kết quả kiểm kê di sản Then tại các địa phương đều được gửi về Tiểu ban Kiểm kê của Viện Âm nhạc thẩm định và tổng hợp số liệu cuối cùng để báo cáo.

I. NỘI DUNG KIỂM KÊ DI SẢN THEN:

Bộ mẫu biểu kiểm kê di sản Then Tày, Nùng, Thái gồm 10 mẫu:

1.1. Mẫu 1: “Nghệ nhân làm Then”

Mẫu này áp dụng để kiểm kê về các nghệ nhân làm Then. Đây là những người có căn số Then, được người dân địa phương tin tưởng trao cho nhiệm vụ thực hành các nghi lễ Then. Trong quá trình thực hiện nghi lễ Then, người làm Then vừa hát, vừa chơi Tính Then phù hợp theo từng chặng của nghi lễ.

Nội dung của mẫu biểu này gồm các cột kê khai tên; tuổi; dân tộc; giới tính; nơi thường trú; truyền thống làm Then trong gia đình; thời gian làm nghề Then; số lần được thăng sắc; số lượng lục hương (học trò), lục liêng (những người sau khi được thầy Then chữa khỏi bệnh, là con cầu tự, được thầy cầu cho bình an đã theo thầy làm con nuôi) và khả năng làm Tính Then.

1.2. Mẫu 2: “Dành cho thầy Tào”

Thầy Tào không phải là người làm Then nhưng lại là người được phép cấp sắc cho các thầy Then. Do đó, thầy Tào cũng là một trong những đối tượng nằm trong nội dung kiểm kê di sản Then.

Thầy Tào không nhất thiết phải ở cùng địa phương với thầy Then. Vì thế, sẽ có những địa phương có di sản Then, có thầy Then nhưng không có thầy Tào. Những địa phương không có thầy Tào sẽ không phải kê khai mẫu biểu này.

Mẫu “Dành cho thầy Tào” gồm những nội dung kê khai tương tự như mẫu dành cho nghệ nhân Then: họ tên, tuổi, dân tộc, giới tính, nơi thường trú, truyền thống làm Tào của gia đình, thời gian làm nghề Tào, năm được làm lễ cấp sắc, bậc phẩm được

thăng cấp, số lượng lễ cấp sắc cho Then đã thực hiện hoặc tham gia, có truyền nghề cho học trò không và số lượng sách cúng hiện có.

1.3. Mẫu 3: “Dành cho lục hương”

Lục hương là từ chỉ những người học trò theo học nghề Then. Riêng ở Hà Giang, người dân gọi học trò của thầy Then là Báo khóa.

Mẫu “Dành cho lục hương” được áp dụng cho việc kiểm kê đối tượng học trò theo nghề Then. Nội dung kiểm kê đối tượng này quan tâm tới các vấn đề như: họ tên, tuổi, dân tộc, giới tính, nơi thường trú, nghề nghiệp, truyền thống gia đình có liên quan đến nghề Then, thời gian theo học nghề Then và số lượng lễ Then được tham gia với thầy.

1.4. Mẫu 4: “Dành cho lục liêng”

Lục liêng là từ các dân tộc Tày, Nùng dùng để chỉ những người được thầy Then chữa khỏi bệnh, được thầy cầu cho một cuộc sống bình an và là con cầu tự nên sau đó đã theo Thầy làm con nuôi. Người Thái không dùng từ “lục liêng” để gọi các con nuôi mà là Lục liêng hay Lục liêng, và những người được thầy Then chữa khỏi bệnh là Lác lính.

Mẫu “Dành cho lục liêng” gồm những nội dung cần kê khai như: họ tên, tuổi, dân tộc, giới tính, nơi thường trú, nghề nghiệp, con nuôi của thầy Then nào, từ bao giờ và vì sao trở thành con nuôi của thầy Then.

1.5. Mẫu 5: “Dành cho người Hát Then - Đàn Tính không chuyên nghiệp”

Ngoài các đối tượng liên quan trực tiếp đến di sản nghi lễ Then kể trên, một đối tượng khác cũng được quan tâm trong kiểm kê di sản Then là những người yêu thích và thực hành nghệ thuật âm nhạc trong Then. Đây là những người góp phần vào việc duy trì và phát triển giá trị nghệ thuật của Then trong đời sống cộng đồng thời hiện đại.

Mẫu này dành cho việc kiểm kê đối tượng thực hành nghệ thuật âm nhạc của Then không mang tính chuyên nghiệp, bao gồm các nội dung kê khai: họ tên, tuổi, dân tộc, giới tính, nơi thường trú, nghề nghiệp, thời gian học Then, tên thầy truyền dạy, số lượng làn điệu Then biết đàn và hát, thành tích đạt được qua các kỳ liên hoan.

1.6. Mẫu 6: “Dành cho người Hát Then - Đàn Tính chuyên nghiệp”

Mẫu này được áp dụng cho đối tượng thực hành nghệ thuật âm nhạc của Then mang tính chuyên nghiệp, với các nội dung kê khai gồm: họ tên, tuổi, dân tộc, giới tính, nơi thường trú, nơi công tác, có tham gia thực hành các nghi lễ Then không, thời gian học Then, tên thầy truyền dạy, số lượng làn điệu Then biết đàn và hát, thành tích đạt được qua các kỳ hội diễn ca múa nhạc chuyên nghiệp toàn quốc.

1.7. Mẫu 7: “Các tổ chức sinh hoạt Hát Then - Đàn Tính trong cộng đồng”

Mẫu này dành để kiểm kê các tổ chức được thành lập trong cộng đồng với mục đích tạo ra nơi sinh hoạt, thực hành nghệ thuật âm nhạc Then nhằm bảo tồn giá trị nghệ thuật của di sản này. Các nội dung kê khai trong mẫu này gồm có: tên tổ chức (nhóm, CLB), địa chỉ, dân tộc, số thành viên, thời gian tổ chức sinh hoạt, kết quả đào tạo, biểu diễn, thành tích đạt được và đánh giá kết quả bảo tồn.

1.8. Mẫu 8: “Hiện vật liên quan đến di sản Then”

Các hiện vật liên quan trực tiếp đến di sản Then như nhạc cụ, trang phục, đạo cụ... cũng là đối tượng nằm trong hệ thống kiểm kê. Mẫu biểu dành cho đối tượng này bao gồm các nội dung kê khai: tên tổ chức hoặc cá nhân đang lưu trữ các hiện vật, dân tộc, địa chỉ, nguồn gốc các hiện vật, tên và số lượng các hiện vật (nhạc cụ, trang phục, đạo cụ...).

1.9. Mẫu 9: “Tư liệu liên quan đến di sản Then”

Mẫu này áp dụng để kiểm kê các tư liệu liên quan đến di sản Then như sách, báo, tạp chí, các tài liệu chép tay... với các nội dung kê khai gồm: tên tư liệu, tên tác giả, số trang, năm xuất bản, nhà xuất bản (nếu có), nơi lưu giữ, người lưu giữ, địa chỉ.

Sau khi thu thập đầy đủ thông tin có trong 09 mẫu biểu vừa nêu, các địa phương sẽ viết "Báo cáo kiểm kê tổng hợp về di sản Then" của địa phương mình.

1.10. Mẫu 10: “Bảng tổng hợp số liệu kiểm kê các tư liệu có liên quan đến di sản Then Tày, Nùng, Thái Việt Nam tại kho lưu trữ của Viện Âm nhạc”

Ngoài các phần kiểm kê do các tỉnh thành thực hiện, Viện Âm nhạc cũng tiến hành kiểm kê các tư liệu âm thanh, hình ảnh, tư liệu viết liên quan đến di sản Then hiện đang lưu trữ tại kho tư liệu của Viện Âm nhạc. Mẫu biểu này được xây dựng dành cho việc kiểm kê hệ thống tư liệu của Viện.

II. KẾT QUẢ KIỂM KÊ

2.1. Về số liệu kiểm kê tại các địa phương

Việc kiểm kê di sản Then được một số tỉnh bắt đầu thực hiện từ năm 2014, tiếp tục cập nhật số liệu năm 2015 và 3 tháng đầu năm 2016. Các số liệu kiểm kê di sản Then của các tỉnh được Tiểu ban Kiểm kê của Viện Âm nhạc hệ thống lại trong bảng "Tổng hợp số liệu kiểm kê di sản Then Tày, Nùng, Thái Việt Nam" sau khi đã rà soát lại và loại trừ những phần kê khai thiếu nhiều thông tin, sai cột mục và không hợp lý. Đối với những thông tin bị trùng lặp như cùng một người nhưng được kê khai ở nhiều mẫu khác nhau, thì chúng tôi chỉ giữ lại thông tin ở mẫu kê khai đầu tiên. Riêng “Mẫu dành cho Lục liếng”, vì lý do khuôn khổ sách in có hạn, không thể đăng tải hết các thông tin đã được kê khai, nên ở mỗi nhóm lý do được nhận làm con nuôi, chúng tôi xin chỉ lấy một số trường hợp đại diện.

Mặc dù Viện Âm nhạc cũng như các địa phương đã có những nỗ lực trong việc thực hiện công tác kiểm kê di sản Then, song vì những nguyên do khách quan cũng như chủ quan, chất lượng kiểm kê di sản ở các tỉnh không được đồng đều và đạt hiệu quả như mong đợi. Vì thế, kết quả kiểm kê di sản Then được đưa ra ở đây là những tổng kết bước đầu dựa trên số liệu do các địa phương cung cấp. Mặc dù vậy, nó vẫn phản ánh được một cách tổng thể diện mạo thực trạng của di sản Then hiện nay tại các địa phương.

❖ Mẫu 1: "Nghệ nhân làm Then"

** Tỉnh BẮC GIANG:*

Theo báo cáo của tỉnh Bắc Giang, công tác kiểm kê di sản Then được thực hiện tại 6 huyện: Tân Yên, Lạng Giang, Lục Ngạn, Lục Nam, Sơn Động và Yên Thế.

Tổng số nghệ nhân làm Then trên toàn tỉnh có 30 người trong đó:

- Nam: 8 người
- Nữ: 22 người
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 10 người
 - + Từ 50-80 tuổi: 18 người
 - + Trên 80 tuổi: 2 người
- Dân tộc:
 - + Tày: 5 người
 - + Nùng: 23 người
 - + Kinh: 2 người

Nhìn chung, đa số các nghệ nhân Then ở Bắc Giang có nhiều đời làm Then và bản thân họ đã có nhiều năm làm nghề Then. Người làm Then ít nhất cũng được 6 năm.

Trong số 30 nghệ nhân, nổi bật nhất có bà Hoàng Thị Khoằm (sinh năm 1925), dân tộc Nùng, ở thôn Ba Lều, xã Biền Động, huyện Lục Ngạn có 53 năm làm nghề Then và đã thăng sắc hết cấp. Bà Chu Thị Tôm (sinh năm 1943) và ông Lương Văn Nam (sinh năm 1965), dân tộc Nùng, ở thôn Ngoát, xã Chiêu Sơn, huyện Sơn Động có 13, 14 đời làm Then.

** Tỉnh BẮC KẠN:*

Theo báo cáo, tỉnh Bắc Kạn triển khai công tác kiểm kê di sản Then tại 6 huyện: Ba Bể, Bạch Thông, Chợ Đồn, Chợ Mới, Na Rì, Pác Nặm và thành phố Bắc Kạn.

Tổng số nghệ nhân làm Then trên toàn tỉnh có 38 người.

- Nam: 35 người

- Nữ: 3 người

- Độ tuổi:

+ Dưới 50 tuổi: 8 người

+ Từ 50-80 tuổi: 26 người

+ Trên 80 tuổi: 3 người

+ 1 người không kê khai năm sinh

- Dân tộc:

+ Tày: 37 người

+ Nùng: 1 người

Trong số 38 nghệ nhân, có:

+ Thầy Then Nguyễn Văn Thi (sinh năm 1939), dân tộc Tày, ở thôn Khau Tổng, xã Mai Lạp, huyện Chợ Mới có 67 năm làm Then - số năm thực hành nghề nhiều nhất so với các thầy Then khác.

+ Thầy Then có số lần thắng sắc nhiều nhất là thầy Nguyễn Đăng Lưu, sinh năm 1944, dân tộc Tày ở thôn Nà Coóc, xã Hữu Thác, huyện Na Rì với 7 lần.

+ Thầy Then Ma Văn Khiêm, sinh năm 1967, dân tộc Tày ở thôn Chợ Tinh 1, xã Yên Hân, huyện Chợ Mới có truyền thống gia đình làm Then lâu nhất - 12 đời.

** Tỉnh CAO BẰNG:*

Tỉnh Cao Bằng tiến hành kiểm kê di sản Then tại thành phố Cao Bằng và các huyện Bảo Lạc, Bảo Lâm, Hạ Lang, Hà Quảng, Hòa An, Nguyên Bình, Phục Hòa, Quảng Uyên, Thạch An, Thông Nông và Trùng Khánh.

Tổng số nghệ nhân làm Then trên toàn tỉnh có 55 người, trong đó:

- Nam: 26 người

- Nữ: 29 người
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 12 người
 - + Từ 50-80 tuổi: 34 người
 - + Trên 80 tuổi: 5 người
 - + 4 người không kê khai năm sinh
- Dân tộc:
 - + Tày: 52 người
 - + Nùng: 3 người

Trong số 55 nghệ nhân có:

+ Thầy Then Tô Thị Vũ Vương, sinh năm 1979, dân tộc Tày, ở Nà Po, xã Lang Môn, huyện Nguyên Bình có số lần thăng sắc nhiều nhất - 8 lần.

+ Thầy Then Hoàng Ích Đôn, sinh năm 1959, dân tộc Tày, ở huyện Quảng Uyên và thầy Then Nguyễn Nông Châu, sinh năm 1925, dân tộc Tày, ở Bản Sàng, Triệu Âu, huyện Phục Hòa có truyền thống gia đình làm Then lâu nhất - 6 đời.

** Tỉnh ĐIỆN BIÊN:*

Theo báo cáo của tỉnh Điện Biên, công tác kiểm kê Di sản Then được thực hiện tại huyện Điện Biên, huyện Mường Chà và thị xã Mường Lay.

Tổng số nghệ nhân làm Then trên toàn tỉnh có 05 người, trong đó:

- Nam: 3 người
- Nữ: 2 người
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 1 người
 - + Từ 50-80 tuổi: 4 người
- Dân tộc:
 - + Thái: 5 người

Cả 5 nghệ nhân đều chưa thăng sắc thêm lần nào.

** Tỉnh HÀ GIANG:*

Ở tỉnh Hà Giang, công tác kiểm kê di sản Then được tiến hành tại thành phố Hà Giang và các huyện Bắc Quang, Quang Bình, Vị Xuyên.

Tổng số nghệ nhân làm Then trên toàn tỉnh có 14 người, trong đó:

- Nam: 1 người
- Nữ: 13 người
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 3 người
 - + Từ 50-80 tuổi: 8 người
 - + Trên 80 tuổi: 3 người
- Dân tộc:
 - + Tày: 13 người
 - + Dao: 1 người

Trong số các nghệ nhân Then ở Hà Giang có:

+ Bà Nguyễn Thị Công, sinh năm 1930, dân tộc Tày, ở xã Phương Độ, thành phố Hà Giang có số năm làm nghề Then nhiều nhất - 57 năm - so với các thầy Then khác ở trong tỉnh.

+ Ông Dương Phúc Vân, sinh năm 1942, dân tộc Tày, ở xã Quang Minh, huyện Bắc Quang; ông Hoàng Minh Hiền, sinh năm 1946, dân tộc Tày và ông Hoàng Ngọc Thắc, sinh năm 1946, dân tộc Tày, ở thị trấn Yên Bình, huyện Quang Bình là những người có truyền thống gia đình 09 đời làm Then.

** Tỉnh LAI CHÂU:*

Tỉnh Lai Châu triển khai công tác kiểm kê di sản Then tại thành phố Lai Châu và các huyện Mường Tè, Nậm Nhùn, Phong Thổ, Sìn Hồ, Tam Dương, Tân Uyên và Than Uyên.

Tổng số nghệ nhân làm Then trên toàn tỉnh có 15 người, trong đó:

- Nam: 7 người
- Nữ: 8 người
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 1 người
 - + Từ 50-80 tuổi: 11 người
 - + Trên 80 tuổi: 3 người
- Dân tộc:
 - + Thái: 15 người

Thầy Then Đèo Thị Tươi, sinh năm 1924, dân tộc Thái, ở bản Huổi Phặc, xã Khổng Lào, huyện Phong Thổ là thầy Then có số năm làm nghề lâu nhất trong tỉnh - 45 năm.

** Tỉnh LANG SON:*

Theo báo cáo, tỉnh Lạng Sơn tiến hành kiểm kê di sản Then tại thành phố Lạng Sơn và 10 huyện, gồm: Bắc Sơn, Bình Gia, Cao Lộc, Chi Lăng, Đình Lập, Hữu Lũng, Lộc Bình, Tràng Định, Văn Lãng, Văn Quan.

Tổng số nghệ nhân làm Then trên toàn tỉnh có 509 người, trong đó:

- Nam: 61 người
- Nữ: 448 người
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 116 người
 - + Từ 50-80 tuổi: 335 người
 - + Trên 80 tuổi: 57 người
 - + 1 người không kê khai năm sinh

- Dân tộc liên quan đến di sản Then có trong kết quả kiểm kê:

- + Tày: 198 người
- + Nùng: 295 người
- + Cao Lan: 3 người
- + Sán Chỉ: 2 người
- + Hoa: 1 người
- + Kinh: 9 người
- + 1 người không kê khai dân tộc

Trong số 509 nghệ nhân có:

+ Thầy Then Lộc Thị Bằng, sinh năm 1931, dân tộc Nùng, ở huyện Hữu Lũng có 70 năm làm Then - số năm thực hành nghề nhiều nhất so với các thầy Then khác trong tỉnh.

+ Thầy Then có số lần thăng sắc nhiều nhất (13 lần) là thầy Dương Thị Mây (sinh năm 1937, dân tộc Tày, ở huyện Văn Lãng) và thầy Nông Thị Sâm (sinh năm 1941, dân tộc Nùng, thành phố Lạng Sơn).

+ Thầy Then Vũ Thị Thanh Sử, sinh năm 1960, dân tộc Tày, ở huyện Chi Lăng có truyền thống gia đình làm Then lâu nhất (13 đời).

** Tỉnh LÀO CAI:*

Công tác kiểm kê di sản Then ở tỉnh Lào Cai được thực hiện tại thành phố Lào Cai và các huyện Bắc Hà, Bảo Thắng, Bảo Yên, Sa Pa và Văn Bàn.

Tổng số nghệ nhân làm Then trên toàn tỉnh có 32 người, trong đó:

- Nam: 15 người
- Nữ: 17 người
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 13 người
 - + Từ 50-80 tuổi: 18 người
 - + Trên 80 tuổi: 1 người

- Dân tộc liên quan đến di sản Then có trong kết quả kiểm kê:

+ Tày: 30 người

+ 2 người không kê khai dân tộc

Trong số 32 nghệ nhân, thầy Then Hoàng Thị Nan, sinh năm 1933, dân tộc Tày ở Hô Phai, Làng Giàng, huyện Văn Bàn có số năm làm nghề Then lâu nhất so với các thầy Then khác trong tỉnh (66 năm).

* *Tỉnh QUẢNG NINH:*

Báo cáo của tỉnh Quảng Ninh cho biết việc kiểm kê di sản Then được triển khai tại Ba Chẽ, Bình Liêu, Đầm Hà, Đông Triều, Hải Hà, Hoàn Bồ và Tiên Yên.

Tổng số nghệ nhân làm Then trên toàn tỉnh có 43 người, trong đó:

- Nam: 5 người

- Nữ: 38 người

- Độ tuổi:

+ Dưới 50 tuổi: 2 người

+ Từ 50-80 tuổi: 35 người

+ Trên 80 tuổi: 6 người

- Dân tộc liên quan đến di sản Then có trong kết quả kiểm kê:

+ Tày: 43 người

Trong số 43 nghệ nhân có:

+ Thầy Then Vi Thị Mè, sinh năm 1911, ở huyện Bình Liêu có 70 năm làm Then - số năm thực hành nghề lâu nhất so với các thầy Then khác.

+ Thầy Then Hoàng Thị Liên, sinh năm 1950, dân tộc Tày, ở huyện Bình Liêu có truyền thống gia đình 9 đời làm Then (lâu nhất).

** Tỉnh THÁI NGUYÊN:*

Theo báo cáo của tỉnh Thái Nguyên, công tác kiểm kê Then được tiến hành tại địa bàn huyện Định Hóa.

Tổng số nghệ nhân làm Then trên toàn tỉnh có 9 người, trong đó:

- Nam: 9 người
- Độ tuổi:
 - + Từ 50-80 tuổi: 8 người
 - + Trên 80 tuổi: 1 người
- Dân tộc liên quan đến di sản Then có trong kết quả kiểm kê:
 - + Tày: 9 người

Trong số 9 nghệ nhân, có thầy Then Ma Ngọc Lanh (sinh năm 1942) ở huyện Định Hóa, có 50 năm làm Then - số năm thực hành nghề nhiều nhất so với các thầy Then khác.

** Tỉnh TUYÊN QUANG:*

Tỉnh Tuyên Quang tiến hành công tác kiểm kê di sản Then tại thành phố Tuyên Quang và các huyện Chiêm Hóa, Hàm Yên, Lâm Bình, Na Hang, Sơn Dương, Yên Sơn.

Tổng số nghệ nhân làm Then trên toàn tỉnh có 49 người, trong đó:

- Nam: 36 người
- Nữ: 13 người
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 13 người
 - + Từ 50-80 tuổi: 25 người
 - + Trên 80 tuổi: 11 người
- Dân tộc:
 - + Tày: 47 người
 - + Nùng: 1 người
 - + Dao: 1 người

Trong số 54 nghệ nhân có:

+ Thầy Then Quan Thị Lữ, 89 tuổi, ở thôn Nà Nhoi, xã Tân Mỹ, huyện Chiêm Hóa có số năm làm Then nhiều nhất so với các thầy Then trong tỉnh (48 năm).

+ Thầy Then Hà Phúc Sông, sinh năm 1962, dân tộc Tày, ở thôn Trung Quang, xã Xuân Quang, huyện Chiêm Hóa có truyền thống gia đình làm Then nhiều đời nhất (11 đời).

❖ **Mẫu 2: “Dành cho thầy Tào”**

** Tỉnh BẮC GIANG:*

Tổng số thầy Tào trên toàn tỉnh có 22 người, trong đó:

- Nam: 22 người

- Độ tuổi:

+ Dưới 50 tuổi: 5 người

+ Từ 50-80 tuổi: 17 người

- Dân tộc:

+ Tày: 1 người

+ Nùng: 21 người

Trong số 22 thầy Tào, có thầy Lâm Văn Út, sinh năm 1962, dân tộc Nùng, ở huyện Sơn Động là người có mức phẩm cao nhất trong số các nghệ nhân Tào của tỉnh.

** Tỉnh BẮC KẠN:*

Tổng số thầy Tào trên toàn tỉnh có 56 người, trong đó:

- Nam: 55 người

- Nữ: 1 người

- Độ tuổi:

- + Dưới 50 tuổi: 15 người
- + Từ 50-80 tuổi: 31 người
- + Trên 80 tuổi: 6 người
- + 4 người không kê khai năm sinh

- Dân tộc:

- + Tày: 43 người
- + Nùng: 2 người
- + Dao: 1 người

Trong số 56 thầy Tào có:

+ Thầy Tào Trần Trọng Pèng (pháp danh Trần Tào Chấn), sinh năm 1929, dân tộc Tày, ở xã Bình Trạch, huyện Ba Bể có số năm làm Tào nhiều nhất trong tỉnh (49 năm).

+ Thầy Tào có mức phẩm cao nhất là thầy Nông Xuân Giáp, sinh năm 1959, dân tộc Tày và thầy Nông Văn Đình, sinh năm 1927, dân tộc Nùng ở xã Hảo Nghĩa, huyện Na Rì.

+ Thầy Tào Lương Văn Quân, dân tộc Tày, ở xã Công Bằng, huyện Pác Nặm có truyền thống gia đình làm Tào nhiều đời nhất (14 đời).

** Tỉnh CAO BẰNG:*

Theo số liệu tỉnh kê khai, tổng số thầy Tào trên toàn tỉnh có 69 người. Tuy nhiên, sau khi đọc rà soát, nhận thấy nội dung kê khai của huyện Hòa An quá sơ sài và thiếu thông tin ở nhiều cột mục quan trọng. Do đó, ban biên tập quyết định không sử dụng các số liệu kê khai của huyện Hòa An trong mẫu này. Vì thế, tổng số thầy Tào ở các huyện còn lại của Cao Bằng được tính có 53 người, trong đó:

- Nam: 53 người

- Độ tuổi:

- + Dưới 50 tuổi: 12 người
- + Từ 50-80 tuổi: 30 người
- + Trên 80 tuổi: 11 người

- Dân tộc:

- + Tày: 20 người
- + Nùng: 31 người
- + Dao: 2 người

Trong số 53 thầy Tào, những người được thăng sắc cao nhất là:

+ Thầy Tào Nguyễn Nông Châu, sinh năm 1925, dân tộc Tày, ở Bản Co, xã Triệu Ấu, huyện Phục Hòa với mức phẩm Đại nguyên sĩ.

+ Thầy Tào Đinh Văn Bồng, sinh năm 1961, dân tộc Nùng, ở Bó Luông, Hồng Định, huyện Quảng Uyên với mức phẩm Thượng tướng.

* *Tỉnh ĐIỆN BIÊN:*

Tỉnh Điện Biên không có thầy Tào.

* *Tỉnh HÀ GIANG:*

Tổng số thầy Tào trên toàn tỉnh được kê khai là 4 người. Tuy nhiên, trong đó có 03 thầy vừa làm Then, vừa làm Tào và đã được kê khai ở mẫu 1. Cho nên, theo như tiêu chí đã được đưa ra ở phần đầu, số liệu kiểm kê được ghi nhận ở mẫu này của tỉnh Hà Giang sẽ chỉ là 01 người với các thông tin như sau:

- Giới tính: Nam
- Độ tuổi: Dưới 50 tuổi
- Dân tộc: Tày

* *Tỉnh LAI CHÂU:*

Tỉnh Lai Châu không có thầy Tào

* Tỉnh *LANG SON*:

Tổng số thầy Tào trên toàn tỉnh có 39 người, trong đó:

- Nam: 39 người

- Độ tuổi:

+ Dưới 50 tuổi: 6 người

+ Từ 50- 80 tuổi: 32 người

+ Trên 80 tuổi: 1 người

- Dân tộc:

+ Tày: 8 người

+ Nùng: 31 người

Trong các thầy Tào của tỉnh có:

+ Thầy Tào Nguyễn Văn Tạng (Pháp Sơn), sinh năm 1973, dân tộc Tày, ở huyện Bắc Sơn có truyền thống gia đình làm Tào 11 đời.

+ Thầy Hoàng Văn Trung, sinh năm 1930, dân tộc Tày ở huyện Bình Gia có số năm làm nghề Tào là 62 năm,

* Tỉnh *LÀO CAI*:

Tổng số thầy Tào trên toàn tỉnh có 4 người, trong đó:

- Nam: 4 người

- Độ tuổi:

+ Dưới 50 tuổi: 1 người

+ Từ 50-80 tuổi: 2 người

+ Trên 80 tuổi: 1 người

- Dân tộc:

+ Tày: 4 người

Trong số này có thầy Tào Hoàng Văn Lương, sinh năm 1943, dân tộc Tày, ở thôn 9, xã Hòa Mạc, huyện Văn Bàn có số năm làm Tào nhiều nhất là 43 năm.

** Tỉnh QUẢNG NINH:*

Tổng số thầy Tào trên toàn tỉnh là 15 người.

- Nam: 15 người
- Độ tuổi:
 - + Từ 50-80 tuổi: 12 người
 - + Trên 80 tuổi: 3 người
- Dân tộc:
 - + Tày: 15 người

Trong số các thầy Tào có ông Trần Đức Xuân, sinh năm 1935, dân tộc Tày, ở thị trấn Bình Liêu, huyện Bình Liêu có truyền thống gia đình làm Tào lâu nhất là 5 đời và cũng là người có số năm làm Tào nhiều nhất - 66 năm.

** Tỉnh THÁI NGUYÊN:*

Tổng số thầy Tào trên toàn tỉnh có 3 người, trong đó:

- Nam: 2 người
- 1 người không kê khai giới tính
- Độ tuổi:
 - + Từ 50-80 tuổi: 3 người
- Dân tộc:
 - + Tày: 2 người
 - + 1 người không kê khai dân tộc

** Tỉnh TUYÊN QUANG:*

Tổng số thầy Tào trên toàn tỉnh là 114 người, trong đó:

- Nam: 111 người
- Nữ: 2 người
- 1 người không kê khai giới tính
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 21 người
 - + Từ 50-80 tuổi: 78 người
 - + Trên 80 tuổi: 15 người
- Dân tộc:
 - + Tày: 111 người
 - + Nùng: 3 người

Trong số này có thầy Tào Nông Văn Sam, sinh năm 1918, dân tộc Tày, ở xã Phù Lưu, huyện Hàm Yên có số năm làm Tào nhiều nhất là 73 năm.

❖ Mẫu 3: “Dành cho Lục hương”

** Tỉnh BẮC GIANG:*

Tổng số Lục hương trên toàn tỉnh có 10 người, trong đó:

- Nam: 5 người
- Nữ: 5 người
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 9 người
 - + Từ 50-80 tuổi: 1 người
- Dân tộc:

- + Tày: 2 người
- + Nùng: 8 người

** Tỉnh BẮC KẠN:*

Tổng số Lục hương trên toàn tỉnh có 22 người, trong đó:

- Nam: 21 người
- Nữ: 1 người
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 14 người
 - + Từ 50-80 tuổi: 7 người
 - + Từ 80 tuổi trở lên: 1 người
- Dân tộc:
 - + Tày: 14 người
 - + Nùng: 8 người

** Tỉnh CAO BẰNG:*

Tổng số Lục hương trên toàn tỉnh có 26 người, trong đó:

- Nam: 21 người
- Nữ: 5 người
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 4 người
 - + Từ 50-80 tuổi: 14 người
 - + 8 người không kê khai năm sinh
- Dân tộc:
 - + Tày: 20 người

- + Nùng: 3 người
- + 3 người không khai dân tộc gì

** Tỉnh ĐIỆN BIÊN:*

Tổng số Lục hương trên toàn tỉnh có 10 người, trong đó:

- Nam: 7 người
- Nữ: 3 người
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 7 người
 - + Từ 50-80 tuổi: 3 người
- Dân tộc:
 - + Thái: 9 người
 - + Phù Lá: 1 người

** Tỉnh HÀ GIANG:*

Tổng số Lục hương trên toàn tỉnh có 05 người, trong đó:

- Nam: 5 người
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 4 người
 - + Từ 50-80 tuổi: 1 người
- Dân tộc:
 - + Tày: 5 người

Đa số các học trò này đều có truyền thống gia đình làm nghề Then.

** Tỉnh LAI CHÂU:*

Tổng số Lục hương trên toàn tỉnh có 10 người, trong đó:

- Nam: 9 người
- Nữ: 10 người
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 3 người
 - + Từ 50-80 tuổi: 7 người
- Dân tộc:
 - + Thái: 10 người

** Tỉnh LANG SƠN:*

Tổng số Lục hương trên toàn tỉnh có 8 người, trong đó:

- Nam: 2 người
- Nữ: 6 người
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 4 người
 - + Từ 50-80 tuổi: 5 người
- Dân tộc:
 - + Tày: 6 người
 - + Nùng: 3 người

** Tỉnh LÀO CAI:*

Tổng số Lục hương trên toàn tỉnh có 30 người nhưng có 06 người kê khai thông tin không rõ ràng. Do vậy, số lượng Lục hương chúng tôi chọn đưa vào sách chỉ gồm 24 người, trong đó:

- Nam: 12 người
- Nữ: 12 người
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 6 người
 - + Từ 50-80 tuổi: 14 người
 - + Trên 80 tuổi: 4 người
- Dân tộc:
 - + Tày: 24 người

Trong số các Lục hương, có bà Lư Thị Ngay, sinh năm 1954, dân tộc Tày, ở thôn Ngẫu 1, xã Võ Lao, huyện Văn Bàn đã học Then được 30 năm và tham gia hàng trăm lễ Then với thầy Then.

** Tỉnh QUẢNG NINH:*

Theo số liệu kiểm kê của tỉnh gửi về, tổng số Lục hương trên toàn tỉnh có 52 người. Tuy nhiên, chỉ có 11 người kê khai đầy đủ các thông tin, được đưa vào cuốn sách này, trong đó:

- Nữ: 11 người
- Độ tuổi:
 - + Từ 50-80 tuổi: 10 người
 - + Từ 80 tuổi trở lên: 1 người
- Dân tộc:
 - + Tày: 11 người

** Tỉnh THÁI NGUYÊN:*

Tổng số Lục hương trên toàn tỉnh có 10 người, trong đó:

- Nam: 10 người
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 2 người
 - + Từ 50-80 tuổi: 8 người
- Dân tộc:
 - + Tày: 10 người

Các Lạc hương ở tỉnh Thái Nguyên đều có truyền thống gia đình làm Then.

** Tỉnh TUYÊN QUANG:*

Tổng số Lạc hương trên toàn tỉnh có 52 người, trong đó:

- Nam: 29 người
- Nữ: 23 người
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 35 người
 - + Từ 50-80 tuổi: 16 người
 - + 1 người không kê khai năm sinh
- Dân tộc:
 - + Tày: 51 người
 - + Dao: 1 người

❖ Mẫu 4: “Dành cho Lạc liêng”

** Tỉnh BẮC GIANG:*

Tổng số Lạc liêng trên toàn tỉnh có 84 người. Tuy nhiên, do khuôn khổ sách có hạn, chúng tôi chỉ lấy 46 người, đại diện cho những loại lý do khác nhau khi tìm đến với thầy Then.

- Nam: 22 người
- Nữ: 24 người
- Độ tuổi:

- + Dưới 50 tuổi: 38 người
- + Từ 50-80 tuổi: 8 người
- Dân tộc:
 - + Tày: 7 người
 - + Nùng: 38 người
 - + Kinh: 1 người

Lý do những người trở thành Lục liễm ở Bắc Giang chủ yếu là có căn số và ốm đau

** Tỉnh BẮC KẠN:*

Tổng số Lục liễm trên toàn tỉnh có kê khai thông tin khá đầy đủ là 37 người, trong đó:

- Nam: 25 người
- Nữ: 12 người
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 29 người
 - + Từ 50-80 tuổi: 1 người
 - + 7 người không kê khai năm sinh
- Dân tộc:
 - + Tày: 25 người
 - + Nùng: 12 người

Lý do những người trở thành Lục liễm ở Bắc Kạn chủ yếu là có mệnh cao và ốm đau

** Tỉnh CAO BẮNG:*

Tổng số Lục liễm trên toàn tỉnh có 10 người kê khai thông tin tương đối đầy đủ, trong đó:

- Nam: 6 người
- Nữ: 4 người
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 5 người
 - + Từ 50-80 tuổi: 3 người
 - + 2 người không kê khai năm sinh

- Dân tộc:
 - + Tày: 9 người
 - + Nùng: 1 người

Lý do những người trở thành Lục liếng ở Cao Bằng chủ yếu là giải hạn và cầu an

** Tỉnh ĐIỆN BIÊN:*

Tổng số con nuôi của thầy Then trên toàn tỉnh có 184 người nhưng chúng tôi chỉ chọn 37 người đại diện với các lý do khác nhau khi đến gặp thầy Then để đưa vào sách, trong đó:

- Nam: 19 người
- Nữ: 18 người
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 18 người
 - + Từ 50-80 tuổi: 15 người
 - + Từ 80 tuổi trở lên: 4 người
- Dân tộc:
 - + Thái: 35 người
 - + Kinh: 2 người

Lý do những người trở thành con nuôi ở Điện Biên chủ yếu là được thầy cúng cho khỏi ốm và cầu con.

** Tỉnh HÀ GIANG:*

Cũng như tỉnh Điện Biên, do khuôn khổ sách có hạn, chúng tôi chỉ chọn 30/74 Lục liếng trên toàn tỉnh để đưa vào sách, trong đó:

- Nam: 14 người
- Nữ: 16 người
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 26 người
 - + Từ 50-80 tuổi: 4 người

- Dân tộc:
 - + Tày: 27 người
 - + Dao: 3 người

Lý do trở thành con nuôi của các thầy Then ở Hà Giang chủ yếu được thầy cúng khỏi ốm, giải hạn và nổi số.

** Tỉnh LAI CHÂU:*

Ở Lai Châu, những người đến gặp thầy Then để chữa bệnh được chia làm hai nhóm. Những người được thầy Then chữa khỏi bệnh, gửi áo hồn chủ ở chỗ thầy Then, theo thầy làm con nuôi gọi là Lục liêng. Những người được thầy Then chữa khỏi bệnh gọi là Lác lính. Tổng số những người này trên toàn tỉnh có 240 người, trong đó chúng tôi chọn 60 người đại diện đưa vào sách, bao gồm:

- Nam: 33 người
- Nữ: 22 người
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 38 người
 - + Từ 50-80 tuổi: 21 người
 - + Từ 80 tuổi trở lên: 1 người

- Dân tộc:
 - + Thái: 60 người

Lý do trở thành con nuôi của các thầy Then ở Lai Châu chủ yếu được thầy cúng khỏi ốm.

** Tỉnh LANG SON:*

Tổng số Lục liêng trên toàn tỉnh có 2156 người. Chúng tôi chọn trong số đó 212 người đại diện gồm:

- Nam: 123 người
- Nữ: 89 người
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 197 người
 - + Từ 50-80 tuổi: 12 người

- + 3 người không kê khai năm sinh
- Dân tộc:
 - + Tày: 95 người
 - + Nùng: 95 người
 - + Cao Lan: 1 người
 - + Kinh: 21 người

Lý do những người trở thành Lục liếng ở Lạng Sơn nhiều nhất là do ốm đau, khó nuôi, một số ít là do cao số và cầu tự.

** Tỉnh LÀO CAI:*

Tổng số Lục liếng trên toàn tỉnh trong kết quả kiểm kê của tỉnh gửi về cho Viện Âm nhạc có 106 người, nhưng chỉ có 23 người kê khai đầy đủ thông tin nhất được lựa chọn đưa vào sách, bao gồm:

- Nam: 16 người
- Nữ: 7 người
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 17 người
 - + Từ 50-80 tuổi: 6 người
- Dân tộc:
 - + Tày: 23 người

Lý do những người trở thành Lục liếng chủ yếu là ốm đau, khó nuôi và hợp tuổi với thầy.

** Tỉnh QUẢNG NINH:*

Tổng số Lục liếng trên toàn tỉnh có 30 người nhưng 18 người đã kê khai ở mẫu 1 “Nghệ nhân làm Then” nên theo tiêu chí sách đã viết, sẽ chỉ còn 12 người được thống kê trong mẫu này, bao gồm:

- Nam: 11 người
- Nữ: 1 người.
- Độ tuổi:

- + Dưới 50 tuổi: 12 người
- Dân tộc:
 - + Tày: 11 người
 - + Kinh: 1 người

Lý do những người trở thành Lục liềng ở Quảng Ninh chủ yếu là do bệnh tật và khó nuôi.

** Tỉnh THÁI NGUYÊN:*

Tổng số Lục liềng trên toàn tỉnh có 14 người, trong đó:

- Nam: 6 người
- Nữ: 8 người
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 14 người
- Dân tộc:
 - + Tày: 14 người

Lý do những người trở thành Lục liềng ở Thái Nguyên chủ yếu là được thầy chữa cho khỏi bệnh.

** Tỉnh TUYÊN QUANG:*

Do khuôn khổ sách có hạn, chúng tôi cũng xin chỉ lựa chọn đại diện 29 / tổng số 87 Lục liềng của toàn tỉnh đưa vào sách, trong đó:

- Nam: 17 người
- Nữ: 12 người
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 23 người
 - + Từ 50-80 tuổi: 6 người
- Dân tộc:
 - + Tày: 29 người

Lý do những người trở thành Lục liềng ở Tuyên Quang chủ yếu là ốm đau, khó nuôi, cầu con, cầu duyên.

❖ **Mẫu 5: “Dành cho người Hát Then - Đàn Tính không chuyên nghiệp”**

** Tỉnh BẮC GIANG:*

Tổng số người Hát Then - Đàn Tính không chuyên nghiệp trên toàn tỉnh có 50 người, trong đó:

- Nam: 5 người

- Nữ: 45 người

- Độ tuổi:

+ Dưới 50 tuổi: 16 người

+ Từ 50-80 tuổi: 33 người

+ Từ 80 tuổi trở lên: 1 người

- Dân tộc:

+ Tày: 22 người

+ Nùng: 25 người

+ Kinh: 2 người

+ Cao Lan : 1 người

Những người này hát chủ yếu các bài Then được sáng tác mới hoặc sáng tác dựa trên chất liệu các làn điệu Then cổ.

** Tỉnh BẮC KẠN:*

Tổng số người Hát Then - Đàn Tính không chuyên nghiệp trên toàn tỉnh kê khai đầy đủ thông tin có 144 người, bao gồm:

- Nam: 90 người

- Nữ: 54 người

- Độ tuổi:

- + Dưới 50 tuổi: 82 người
- + Từ 50-80 tuổi: 55 người
- + 7 người không kê khai năm sinh
- Dân tộc:
 - + Tày: 140 người
 - + Dao: 2 người
 - + Kinh: 1 người
 - + Sán chỉ: 1 người

Đa số những người này đều tự học Hát Then - Đàn Tính từ ông, bà, cha mẹ. Một số người học Then cổ từ các nghệ nhân trong tỉnh.

** Tỉnh CAO BẮNG:*

Tổng số người Hát Then - Đàn Tính không chuyên nghiệp trên toàn tỉnh được kê khai có 852 người, nhưng đa phần trong số đó không có đầy đủ thông tin. Cho nên chúng tôi chỉ chọn lựa được 258 người đưa vào sách, bao gồm:

- Nam: 82 người
- Nữ: 176 người
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 86 người
 - + Từ 50-80 tuổi: 172 người
- Dân tộc:
 - + Tày: 208 người
 - + Nùng: 9 người
 - + Dao: 6 người
 - + Mông: 2 người
 - + Kinh: 2 người

+ 1 người không kê khai dân tộc
Những người này chủ yếu tự học Hát Then - Đàn Tính hoặc do ông bà, cha mẹ dạy.

** Tỉnh ĐIỆN BIÊN:*

Tổng số người Hát Then - Đàn Tính không chuyên nghiệp trên toàn tỉnh có 4 người, trong đó:

- Nam: 3 người

- Nữ: 1 người

- Độ tuổi:

+ Dưới 50 tuổi: 1 người

+ Từ 50-80 tuổi: 3 người

- Dân tộc:

+ Thái: 4 người

Những người này chủ yếu tự học Hát Then - Đàn Tính hoặc do ông bà, cha mẹ dạy. Trong số đó có các ông Hoàng Thím và Mào Văn Ớt được phong tặng Nghệ nhân Ưu tú năm 2015.

** Tỉnh HÀ GIANG:*

Theo số liệu thống kê của Hà Giang, tổng số người Hát Then - Đàn Tính không chuyên nghiệp trên toàn tỉnh có 177 người. Tuy nhiên, có nhiều người đã kê khai trùng ở mẫu 1 nên số lượng được ghi trong mẫu này chỉ còn 156 người:

- Nam: 65 người

- Nữ: 91 người

- Độ tuổi:

+ Dưới 50 tuổi: 77 người

+ Từ 50-80 tuổi: 76 người

+ Từ 80 tuổi trở lên: 1 người

+ 2 người không kê khai năm sinh

- Dân tộc:

+ Tày: 156 người

** Tỉnh LAI CHÂU:*

Tổng số người Hát Then - Đàn Tính không chuyên nghiệp trên toàn tỉnh có 52 người, trong đó chỉ có 34 người kê khai tương đối đầy đủ được lựa chọn đưa vào sách, bao gồm:

- Nam: 15 người

- Nữ: 19 người

- Độ tuổi:

+ Dưới 50 tuổi: 11 người

+ Từ 50-80 tuổi: 15 người

+ Từ 80 tuổi trở lên: 4 người

+ 04 người không kê khai năm sinh

- Dân tộc:

+ Thái: 34 người

Những người này chủ yếu hát các bài Then được sáng tác mới hoặc sáng tác dựa trên chất các làn điệu Then cổ

** Tỉnh LANG SON:*

Tổng số người Hát Then - Đàn Tính không chuyên nghiệp trên toàn tỉnh có 1045 người. Chúng tôi chỉ chọn 774 người kê khai tương đối đầy đủ đưa vào sách, trong đó có:

- Nam: 104 người

- Nữ: 670 người

- Độ tuổi:

+ Dưới 50 tuổi: 298 người

+ Từ 50-80 tuổi: 476 người

- Dân tộc:

- + Tày: 472 người
- + Nùng: 265 người
- + Dao: 4 người
- + Kinh: 32 người
- + 1 người không kê khai dân tộc

** Tỉnh LÀO CAI:*

Tổng số người Hát Then - Đàn Tính không chuyên nghiệp trên toàn tỉnh có 55 người, trong đó được đưa vào sách chỉ có 40 người kê khai tương đối đầy đủ, bao gồm:

- Nam: 17 người
- Nữ: 23 người

- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 6 người
 - + Từ 50-80 tuổi: 31 người
 - + Từ 80 tuổi trở lên: 2 người
 - + 1 người không kê khai năm sinh
- Dân tộc:
 - + Tày: 40 người

Chủ yếu hát các bài Then sáng tác mới hoặc sáng tác dựa trên chất liệu các làn điệu Then cổ.

** Tỉnh QUẢNG NINH:*

Tổng số người Hát Then - Đàn Tính không chuyên nghiệp trên toàn tỉnh có 106 người. Tuy nhiên, chỉ có 31 người kê khai tương đối đầy đủ thông tin được đưa vào sách, bao gồm:

- Nam: 10 người

- Nữ: 21 người
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 16 người
 - + Từ 50-80 tuổi: 14 người
 - + Từ 80 tuổi trở lên: 1 người
- Dân tộc:
 - + Tày: 31 người

Họ chủ yếu hát các bài Then sáng tác mới hoặc sáng tác dựa trên chất liệu các làn điệu Then cổ.

** Tỉnh THÁI NGUYÊN:*

Tổng số người Hát Then - Đàn Tính không chuyên nghiệp trên toàn tỉnh có 32 người, trong đó:

- Nam: 12 người
- Nữ: 20 người
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 23 người
 - + Từ 50-80 tuổi: 9 người
- Dân tộc:
 - + Tày: 30 người
 - + Kinh: 2 người

** Tỉnh TUYÊN QUANG:*

Tổng số người Hát Then - Đàn Tính không chuyên nghiệp được thống kê trên toàn tỉnh là 394 người, nhưng chỉ có 327 người kê khai tương đối đầy đủ thông tin được chọn đưa vào sách, bao gồm:

- Nam: 111 người

- Nữ: 216 người
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 202 người
 - + Từ 50 - 80 tuổi: 124 người
 - + Từ 80 tuổi trở lên: 1 người
- Dân tộc:
 - + Tày: 320 người
 - + Nùng: 3 người
 - + Dao: 4 người

Những người này chủ yếu hát các bài Then sáng tác mới và làn điệu Then cổ với các điệu Then phổ biến như: Then cúng, Then tàng nặm, Then tàng bóc.

❖ Mẫu 6: “Dành cho người Hát Then - Đoàn Tính chuyên nghiệp”

*** Tỉnh BẮC GIANG:**

Tỉnh Bắc Giang không kê khai mẫu này.

*** Tỉnh BẮC KẠN:**

Tổng số người Hát Then - Đoàn Tính chuyên nghiệp trên toàn tỉnh theo danh sách thống kê có 11 người. Tuy nhiên, trong đó chỉ có 9 người kê khai khá đầy đủ thông tin được đưa vào sách, bao gồm:

- Nam: 3 người
- Nữ: 6 người
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 8 người

- + 1 người không kê khai năm sinh
- Dân tộc:
 - + Tày: 6 người
 - + Nùng: 1 người
 - + Dao: 2 người

Những người này biết hát các làn điệu Then phổ biến như Then Tàng nặm, Then cổ và Then mới.

** Tỉnh CAO BẰNG:*

Tổng số người Hát Then - Đàn Tính chuyên nghiệp trên toàn tỉnh có 55 người, trong đó:

- Nam: 14 người
- Nữ: 41 người
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 44 người
 - + Từ 50-80 tuổi: 11 người
- Dân tộc:
 - + Tày: 46 người
 - + Nùng: 3 người
 - + Kinh: 4 người
 - + 2 người không kê khai dân tộc

Họ biết hát các làn điệu Then miền Đông và Then miền Tây của tỉnh Cao Bằng.

** Tỉnh ĐIỆN BIÊN:*

Tỉnh Điện Biên không kê khai mẫu này.

* *Tỉnh HÀ GIANG:*

Tỉnh Hà Giang không kê khai mẫu này.

* *Tỉnh LAI CHÂU:*

Tổng số người Hát Then - Đàn Tính chuyên nghiệp trên toàn tỉnh có 2 người, trong đó:

- Nam: 2 người

- Độ tuổi:

+ Dưới 50 tuổi: 1 người

+ Từ 50-80 tuổi: 1 người

- Dân tộc:

+ Thái: 2 người

Họ chủ yếu hát các làn điệu Then sáng tác mới như *Then họa vui, Mời Then xuống trần, Tiễn Then lên trời* v.v....

* *Tỉnh LANG SON:*

Tổng số người Hát Then - Đàn Tính chuyên nghiệp trên toàn tỉnh có 04 người trong đó:

- Nam: 2 người

- Nữ: 2 người

- Độ tuổi:

+ Dưới 50 tuổi: 1 người

+ Từ 50-80 tuổi: 3 người

- Dân tộc:

+ Nùng: 3 người

+ Sán Chỉ: 1 người

Họ chủ yếu hát các làn điệu Then Tàng bốc, Then Tàng nặm, Then của Lạng Sơn, Cao Bằng, Bắc Kạn, Tuyên Quang.

* *Tỉnh LÀO CAI:*

Theo thông tin kiểm kê của tỉnh Lào Cai, có 3 người thuộc đối tượng này. Tuy nhiên, có 2 người đã được kê khai ở mẫu 1, 1 người vào thời điểm hiện tại đã không còn sinh hoạt như một nghệ sĩ chuyên nghiệp nữa. Do đó, trong sách in, tỉnh Lào Cai không có mẫu này.

* *Tỉnh QUẢNG NINH:*

Tổng số người Hát Then - Đàn Tính chuyên nghiệp trên toàn tỉnh có 1 người, trong đó:

- Nam: 1 người

- Độ tuổi:

+ Dưới 50 tuổi: 1 người

- Dân tộc:

+ Tày: 1 người

Ông thể hát các làn điệu Then cổ, Then sáng tác mới, Then Việt Bắc.

* *Tỉnh THÁI NGUYÊN:*

Theo thông tin kiểm kê của tỉnh Thái Nguyên, có 1 người nữ thuộc đối tượng này, song vào thời điểm hiện tại, bà đã về hưu và không còn sinh hoạt như một nghệ sĩ chuyên nghiệp. Do đó, chúng tôi không đưa thông tin kê khai này vào sách.

* *Tỉnh TUYÊN QUANG:*

Tổng số người Hát Then - Đàn Tính chuyên nghiệp trên toàn tỉnh có 17 người, nhưng chỉ có 3 người kê khai đầy đủ, bao gồm:

- Nam: 2 người
- Nữ: 1 người
- Độ tuổi:
 - + Dưới 50 tuổi: 1 người
 - + Từ 50-80 tuổi: 2 người
- Dân tộc:
 - + Tày: 3 người

Họ chủ yếu hát các làn điệu Then của Tuyên Quang.

❖ Mẫu 7: “Dành cho các tổ chức sinh hoạt Hát Then - Đàn Tính trong cộng đồng”

Trên thực tế, hình thức của các tổ chức sinh hoạt Hát Then - Đàn Tính khá đa dạng. Các tổ chức này có thể là nhóm sinh hoạt theo dòng họ, nhóm sinh hoạt theo sở thích như các câu lạc bộ. Ở một số địa phương có những tổ chức được thành lập không chỉ dành riêng nghệ thuật Hát Then - Đàn Tính mà là sinh hoạt nghệ thuật tổng hợp, đó là các câu lạc bộ, nhóm "Đàn hát dân ca", trong đó Hát Then - Đàn tính chỉ là một trong những loại hình sinh hoạt nghệ thuật của các câu lạc bộ/nhóm đó. Đối với những trường hợp này vẫn được kiểm kê.

Số liệu kiểm kê đối tượng này được tổng hợp như sau:

*** Tỉnh BẮC GIANG:**

- Tổng số câu lạc bộ, đội, nhóm: 7.
- Số lượng người tham gia: 124 người
- Có 2 câu lạc bộ ở huyện Lục Nam sinh hoạt định kỳ và 5 câu lạc bộ ở huyện Sơn Động, Yên Thế không sinh hoạt định kỳ

*** Tỉnh BẮC KẠN:**

- Tổng số câu lạc bộ, đội, nhóm: 10.

- Số lượng người tham gia: 115 người.
- Có 1 câu lạc bộ ở huyện Chợ Đồn sinh hoạt định kỳ và 9 câu lạc bộ không sinh hoạt định kỳ.

** Tỉnh CAO BẮNG:*

- Tổng số câu lạc bộ, đội, nhóm: 15.
- Số lượng người tham gia: 192 người.
- Có 3 câu lạc bộ ở huyện Thạch An, Hà Quảng sinh hoạt không định kỳ. Còn lại 12 câu lạc bộ sinh hoạt định kỳ 1 lần/tháng. Riêng câu lạc bộ ở Thạch An sinh hoạt 3 lần/tháng.

** Tỉnh ĐIỆN BIÊN:*

- Tổng số câu lạc bộ, đội, nhóm: 1
- Số lượng người tham gia: 30 người
- Có 1 câu lạc bộ sinh hoạt định kỳ từ 1- 2 lần/tháng

** Tỉnh HÀ GIANG:*

- Tổng số câu lạc bộ, đội, nhóm: 2.
- Số lượng người tham gia: 23 người.
- Cả 2 câu lạc bộ này đều không sinh hoạt định kỳ.

** Tỉnh LAI CHÂU:*

- Tổng số câu lạc bộ, đội, nhóm: 3.
- Số lượng người tham gia: 38 người.
- Có 1 câu lạc bộ sinh hoạt định kỳ và 2 câu lạc bộ không sinh hoạt định kỳ.

** Tỉnh LANG SON:*

- Tổng số câu lạc bộ, đội, nhóm: 50.
- Số lượng người tham gia: 921 người.
- Có 2 câu lạc bộ ở huyện Văn Lãng sinh hoạt định kỳ 2 lần/tuần và ở thành phố Lạng Sơn 3 lần/tuần; và các câu lạc bộ còn lại không sinh hoạt định kỳ.

** Tỉnh LÀO CAI:*

- Tổng số câu lạc bộ đội, nhóm: 6.
- Số lượng người tham gia: 113 người.
- Cả 6 câu lạc bộ đều không sinh hoạt định kỳ.

** Tỉnh QUẢNG NINH:*

- Tổng số câu lạc bộ, đội, nhóm: 7.
- Số lượng người tham gia: 114 người.
- Cả 7 câu lạc bộ đều không sinh hoạt định kỳ.

** Tỉnh THÁI NGUYÊN:*

- Tổng số câu lạc bộ, đội, nhóm: 10.
- Số lượng người tham gia: 178 người.
- Cả 10 câu lạc bộ đều không sinh hoạt định kỳ.

** Tỉnh TUYÊN QUANG:*

- Tổng số câu lạc bộ, đội, nhóm: 16.
- Số lượng người tham gia: 248 người.
- Có 11 câu lạc bộ sinh hoạt định kỳ và 5 câu lạc bộ không sinh hoạt định kỳ.

❖ Mẫu 8: "Hiện vật liên quan tới di sản Then"

Các hiện vật liên quan tới di sản Then được kiểm kê gồm: tính Then, xóc nhạc, thên, trang phục (áo, mũ), quạt, lệnh bài, chiêng, gậy, tranh thờ... Số liệu thống kê được báo cáo như sau:

* Tỉnh Bắc Giang có:	402 hiện vật
* Tỉnh Bắc Kạn có:	851 hiện vật
* Tỉnh Cao Bằng có:	1 048 hiện vật
* Tỉnh Điện Biên có:	92 hiện vật
* Tỉnh Hà Giang có:	420 hiện vật
* Tỉnh Lai Châu có:	326 hiện vật
* Tỉnh Lạng Sơn có:	7 610 hiện vật
* Tỉnh Lào Cai có:	280 hiện vật
* Tỉnh Quảng Ninh có:	503 hiện vật
* Tỉnh Thái Nguyên có:	36 hiện vật
* Tỉnh Tuyên Quang có:	1 260 hiện vật

❖ **Mẫu 8: “*Tư liệu văn bản liên quan đến di sản Then*”**

Các tư liệu văn bản liên quan đến di sản Then được kiểm kê gồm các tài liệu đã xuất bản (sách, báo, tạp chí), các thư tịch cổ và các tư liệu chép tay. Số lượng các tư liệu này được thống kê ở các tỉnh như sau:

* Tỉnh Bắc Giang có:	8	tư liệu
* Tỉnh Bắc Kạn có:	27	tư liệu
* Tỉnh Cao Bằng có:	41	tư liệu trong đó có 06 tư liệu Hán Nôm và 2 tư liệu tiếng Tày
* Tỉnh Điện Biên:		không kiểm kê
* Tỉnh Hà Giang có:	21	tư liệu trong đó có 08 tư liệu Hán Nôm
* Tỉnh Lai Châu có:	6	tư liệu
* Tỉnh Lạng Sơn có:	31	tư liệu

- * *Tỉnh Lào Cai* có: 1 tư liệu
- * *Tỉnh Quảng Ninh* có: 6 tư liệu
- * *Tỉnh Thái Nguyên* có: 11 tư liệu
- * *Tỉnh Tuyên Quang* có: 19 tư liệu

2.2. Kết quả kiểm kê tại kho lưu trữ của Viện Âm nhạc:

Các tư liệu liên quan đến di sản Then hiện đang lưu trữ tại Viện Âm nhạc được thống kê trong mẫu 10 “Bảng Tổng hợp số liệu kiểm kê các tư liệu có liên quan đến di sản Then tại kho lưu trữ của Viện Âm nhạc”. Các số liệu được thống kê như sau:

- ❖ Về “Băng đĩa âm thanh sưu tầm điền dã”: Viện Âm nhạc hiện lưu giữ 45 băng cassettes được thu thanh, sưu tầm vào năm 1961 và những năm 1997, 1999.
- ❖ Về “Băng đĩa hình ảnh sưu tầm điền dã”: Tại kho lưu trữ của Viện Âm nhạc hiện có 171 băng hình đã được quay phim và sưu tầm liên quan đến di sản Then vào năm 1989, 1999, 2005, 2006, 2009, 2011, 2012, 2013.
- ❖ Về “Băng đĩa đã xuất bản”: Viện Âm nhạc đã xuất bản 09 đĩa VCD và 07 đĩa CD, trong đó có tổng số 31 tiết mục trình diễn Then.
- ❖ Về “Tư liệu ảnh”: Cho đến nay, Viện Âm nhạc có trên 912 ảnh chụp liên quan đến sinh hoạt, nghệ thuật Then tại các tỉnh Lạng Sơn, Bắc Kạn, Cao Bằng vào những năm 1999 và 2003.
- ❖ Về “Tư liệu sách”: Trong thư mục kho lưu trữ của Viện Âm nhạc có 51 tài liệu chép tay, đánh máy liên quan đến di sản Then, trong đó có 17 tài liệu đã được xuất bản vào những năm 1978, 1992, 1996, 1999, 2000, 2004, 2006, 2013, 2014 và 2015.
- ❖ Về “Tư liệu bài viết trên các tạp chí, báo”: Trong kho lưu trữ của Viện Âm nhạc hiện có 18 bài viết liên quan đến di sản Then đăng trên các tờ Thông báo khoa học và Tạp chí.

III. MỘT VÀI NHẬN XÉT

Căn cứ vào kết quả kiểm kê di sản Then mà các tỉnh thực hiện, chúng tôi xin đưa ra một vài ý kiến nhận xét như sau:

Kiểm kê là một công việc đòi hỏi những người làm công tác kiểm kê phải cẩn trọng trong quá trình thu thập thông tin để có thể có được những số liệu tương đối chuẩn xác, phản ánh đúng thực trạng của di sản tại địa phương. Tuy nhiên, trong quá trình rà soát, kiểm tra lại thông tin kiểm kê, chúng tôi nhận thấy có những tình huống như chưa nhận thức đúng tầm quan trọng và ý nghĩa của công tác kiểm kê, nên chưa thực hiện công việc này một cách hiệu quả. Do đó, vẫn còn rất nhiều thông tin trong mẫu biểu đã bị bỏ qua, không được kê khai đầy đủ.

Mặc dù vẫn còn những vấn đề bất cập xảy ra trong quá trình kiểm kê, song có thể nói, sự nỗ lực của các cán bộ địa phương trong quá trình đi kiểm kê rất đáng được ghi nhận. Những số liệu kiểm kê mà chúng tôi đưa ra sẽ là cơ sở thực tế để có được một cái nhìn tổng thể dưới góc độ định lượng về thực trạng di sản Then hiện nay. Đó là:

*** Về Những nghệ nhân làm Then**

Theo số liệu được tổng hợp lại, tổng số nghệ nhân làm Then hiện nay ở 11 tỉnh là 799 nghệ nhân, trong đó tỉnh Lạng Sơn có 509 nghệ nhân, chiếm gần 64%.

Về giới tính, nam giới chiếm khoảng 27% (216/799 người), và nữ giới khoảng 73% (583/799 người).

Những người có độ tuổi dưới 50 chiếm khoảng 23% (179/799 người), từ 50-80 tuổi chiếm khoảng 66% (522/799 người), trên 80 tuổi chiếm khoảng 11% (92/799) (có 06 người không kê khai tuổi).

*** Về Thầy Tào**

Ngoài hai tỉnh Điện Biên và Lai Châu không có thầy Tào, tổng số thầy Tào ở 9 tỉnh còn lại là 307 nghệ nhân, trong đó tỉnh Tuyên Quang có 115 nghệ nhân chiếm khoảng 37%.

Trong số các thầy Tào, nam giới chiếm tỷ lệ hơn 99% (302/307 người), trong khi nữ giới chỉ có chưa đến 1% (03/307 người), 02 người không kê khai giới tính.

Về độ tuổi, ngoại trừ 04 người không kê khai tuổi, những người dưới 50 tuổi chiếm khoảng 19% (61/307 người), tuổi từ 50-80 chiếm khoảng 67% (205/307 người), tuổi trên 80 chiếm khoảng 12% (37/307 người).

*** Về Lục hương**

Tổng số Lục hương của các tỉnh là 188 người.

Trong số đó, nam giới chiếm tỷ lệ khoảng 59% (111/188 người), và nữ giới chiếm khoảng 40% (75/188 người), và có 02 người không kê khai giới tính.

Về độ tuổi, ngoài 09 người không kê khai tuổi, những người dưới 50 tuổi chiếm khoảng 49% (88/188 người), từ 50-80 tuổi chiếm khoảng 46% (85/188 người), trên 80 tuổi chiếm khoảng 3% (06/188 người).

*** Về Lục liễn**

Tổng số Lục liễn được kê khai trong sách này là 510 người đại diện cho 3036 trường hợp làm con nuôi của thầy Then.

Trong số 510 người, nam giới chiếm khoảng 60% (289/510 người), và nữ giới chiếm khoảng 39% (215/510 người), có 06 người không kê khai giới tính.

Những người có độ tuổi dưới 50 chiếm khoảng 84% (417/510 người), tuổi từ 50-80 chiếm khoảng 15% (76/510 người), tuổi trên 80 tuổi chiếm khoảng 1% (05/510), có 12 người không kê khai độ tuổi.

*** Về Những người Hát Then - Đàn Tính không chuyên nghiệp**

Tổng số những người Hát Then - Đàn Tính không chuyên của 11 tỉnh được kê khai trong cuốn sách là 1850 người, trong đó: nam giới chiếm khoảng 28% (514/1850 người), nữ giới chiếm khoảng 72% (1336/1850 người).

Những người dưới 50 tuổi chiếm khoảng 45% (818/1850 người), từ 50-80 tuổi chiếm khoảng 54% (1008/1850 người), trên 80 tuổi chiếm khoảng 1% (10/1850 người), có 14 người không kê khai độ tuổi.

*** Về Những người Hát Then - Đàn Tính chuyên nghiệp**

Các tỉnh Bắc Giang, Điện Biên, Hà Giang không kê khai mẫu biểu này. Riêng tỉnh Thái Nguyên và Lào Cai, mặc dù có gửi số liệu kê khai nhưng trong đó một vài trường hợp đã được kê khai ở mẫu 1; một số người hiện không còn có những sinh hoạt như những nghệ sĩ chuyên nghiệp nữa. Chính vì vậy, ở mẫu này chúng tôi chỉ giữ lại số liệu của 6 tỉnh.

Tổng số những người Hát Then - Đàn Tính chuyên nghiệp của 6 tỉnh được kê khai là 110 người. Tuy nhiên, chỉ có 74 người không bị trùng lặp với các mẫu khác mới được kê khai trong sách này.

Về giới tính, nam giới chiếm khoảng 35% (24/74 người), nữ giới chiếm khoảng 65% (50/74 người).

Những người tuổi dưới 50 chiếm khoảng 73% (56/74 người), tuổi từ 50-80 chiếm khoảng 25% (17/74 người), có 1 người không kê khai năm sinh

*** Về Các tổ chức sinh hoạt nghệ thuật Then**

Theo số liệu thống kê, tại 11 tỉnh thành hiện có 127 nhóm, câu lạc bộ sinh hoạt Nghệ thuật hát Then, gồm 2096 người.

*** Về Tư liệu văn bản liên quan đến di sản Then**

Tỉnh Điện Biên không kê khai mẫu này. Tổng số tư liệu của 10 tỉnh là 171 tư liệu, bao gồm cả tư liệu đã xuất bản, thư tịch cổ và tư liệu chép tay của các thầy Then.

*** Về Hiện vật liên quan tới di sản Then**

Các hiện vật được kiểm kê chủ yếu là các đạo cụ (quạt, trang phục, thên, v.v...) và các nhạc cụ được dùng trong trình diễn nghệ thuật Then (tính Then, xóc nhạc...). Tổng số các hiện vật được kiểm kê ở 11 tỉnh thành là 12.828 hiện vật, trong đó tỉnh Lạng Sơn là nơi lưu giữ nhiều hiện vật nhất (7610/12828 hiện vật ~ 59%).

Với việc đưa ra các số liệu kiểm kê di sản Then, chúng tôi cũng hy vọng rằng, đây là một tài liệu có giá trị để giúp cho việc nhìn nhận, đánh giá đúng thực trạng và đưa ra những định hướng trong công tác bảo tồn và phát triển di sản Then Tày, Nùng, Thái ở Việt Nam.

**TIỂU BAN KIỂM KÊ DI SẢN THEN TÀY, NÙNG, THÁI VIỆT NAM
VIỆN ÂM NHẠC**